

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

vigred

3

ŽENSKI LIST

1933

V zbirki Jugoslovanske knjigarne je izšla Jakac-Jarčeva knjiga »Odmevi rdeče zemlje« I. in II. del. V nji opisuje naš znani slikar Božidar Jakac svojo izredno zanimivo pot v Ameriko in življenje v Ameriki v slovenskih kolonijah z res umetniško dušo. Knjigi krasijo številne njegove slike, kar že itak zanimivo delo še poživljuje. Vsak Slovenec, zlasti pa oni, ki imajo svojce v Ameriki, bo ti knjigi z veseljem čital. Tiskarna jih je opremila tudi zelo razkošno, vendar cena po 100 Din nikakor ni pretirana.

V založbi Krekove knjižnice je izšla Sudermannova *Frau-Sorge* — »Mati Skrb«. Prevedel Mirko Javornik. Izredno plastično opisuje pisatelj življenje podeželske družine, ki jo vseskozi spremlja — skrb. Zlasti glavnega junaka povesti ne izpusti nikoli iz rok in se mu tudi v namišljeni sreči pokaže kakor visoka siva žena, kakor jo je nekoč mati opisala v priprosti pravljici. Knjiga se zelo lahko čita in jo bodo zlasti Vigrednice z velikim užitkom čitale.

V Leposlovni knjižnici, kot njen 10. zvezek, je izšel Chestertonov G. K.: »Greh princa Saradina«. Detektivske zgodbe. Iz angleščine prevedel dr. Fr. Kimovec. Cena broš. 55 Din, vez. 65 Din. Knjiga obsega 12 detektivskih zgodb, ki pa niso običajne kriminalne povesti, temveč duhovite zgodbe z globokim etičnim jedrom. Glavni junak ni kak krvočelni zločinec, temveč skromen in preprost duhovnik, ki razkriva zločince, da bi jih privabil na pravo pot. Zelo napeto čtivo, ki ga je vsakdo lahko vesel.

»Sveti zakon vrelec življenja«. Spisal kovorski župnik Franc Zabret. Založil župni

urad v Kovorju, p. Križe pri Trziču. Dobi se pri založništvu in po vseh ljubljanskih knjigarnah za 20 Din. V tej knjigi razpravlja pisatelj papeževo okrožnico Castii conubii in podaja jasna in določna navodila za pravo in sveto družinsko življenje. Zenini in neveste, očetje in matere, duhovniki, učitelji naj bi si jo omislili in sploh vsi, ki jim je na tem, da se sodobna družina obrne iz materialistične v duhovno smer. Vsaka Vigrednica naj si jo oskrbi.

Luč z gora. Iz življenja mladega fanta. Spisal Fr. Weiser, D. J. Poslovenil Jože Jagodic. S šestimi slikami. Založila Jugoslovanska knjigarne v Ljubljani. Cena broš. izvodu 15 Din, vez. 22 Din. — Ni kmalu povesti, ki bi bila tako sodobna in tako fantovska, kakor »Luč z gora«. Mlad študent, ki ima verne starše, pride iz lepih sončnih gorskih krajev v velemesto. Vse mu je tuje, neumljivo. Njegovi tovariši bi ga radi spravili za seboj na kriva pota. Življenjsko resnično in psihološko globoko nam riše pisatelj boje mlade duše, ki pri vseh preračunanih zapeljevanjih ohrani čistost in vero neoskrunjeno. Pri tovariših začne njegova fantovska pobožnost in odločnost imponirati, njegov ugled raste. O Marijini kongregaciji začno govoriti s spoštovanjem. Vsem, ki še niso popolnoma pokvarjeni, je ta mladi fant močna opora v borbi za krepkost. Kako lepo je pisatelj orisal ljubezen do domačih planin, do matere, do domačih krajev in ljudi! Kakor da bi čital zgodbe našega študenta, ki se ustavlja brezverskemu toku. Prevod je uglajen, lep. Za dijake in druge fante prav lepo božično darilo.

Iz uredništva in uprave

Dušica. Prav lepa hvala za pošiljatev. Nekaj Vaših misli prinese že ta številka; Vaše »Bele rože« pa prično izhajati takoj, ko bo končana povest »Klopotci pojo«. Ali ne smemo natisniti Vašega pravega imena? Lepe pozdrave čez hribe!

Zvezdanka. Kdo in odkod? Anonimnih pošiljatev nikjer ne vpoštevajo.

Mnogim. Pišite čitljivo in samo po eni strani lista!

Nekaterim, ki so poslali večje množine svojih umotvorov: prosimo nekoliko potrpljenja!

Na mnoga došla vprašanja odgovarja uprava na tem mestu, da seveda radevolje dovoljuje tudi polletno plačevanje naročnine, vpoštevajoč sedanje težke čase. Zaradi take bojazni naj bi ne odstopila nobena naročnica! Vsem, ki so kljub težkim časom pridobili še novih naročnic, naša najiskrenejša zahvala!

Več materam: Aprilska krojna priloga prinese kroje za prvoobhajanke.

Alfa-omega: Čitajte ne s slastjo, ampak s premislekom, pa boste kmalu zasledili strup v čtivu!

Vsem. Zaradi obilnega gradiva za materski dan je prav mnogo prispevkov moralo počakati za 4. številko.

Ljudsko cerkveno petje. S 1. februarjem 1933 je škofijski ordinarijat predpisal za ljubljansko škofijo obvezno cerkveno ljudsko petje po vseh župnijskih, ekspoziturnih in ostalih cerkvah oziroma kapelah; v katerih se vrši redna služba božja, in sicer ob sledečih prilikah:

1. pri nedeljski popoldanski službi božji;
2. pri šmarnični pobožnosti;
3. pri križevem potu;
4. pri raznih posebnih pobožnostih (devetdnevnicah i. p.);

(Na naljevanje na 3. strani ovoja.)

Vigred

LETO XI // V LJUBLJANI, 1. MARCA 1933 // ŠTEV. 3

Magajna Bogomir:

Klara Legiševa.

IV.

Julči je vstala zgodaj. Stopila je k oknu, odgrnila zaveso in se ozrla v nebo, ki se je vleklo kakor ozka modra pot med mračno strmo ulico. Visoke hiše so nemo visele proti tej visoki svetli lisi. Nekje v pristanišču je jokavo zatulila sirena odhajajočega parnika, potem je zopet bilo vse tiho. Klara je še spala. Levica ji je visela kakor mrtva z ležišča proti podu, desnica pa se je mirno zibala na enakomerno se dvigajočih prsah. Na ustnicah je snival droben smehlaj. Julči je strmela v lepi obraz, ki je bil od neba rahlo sinje obarvan, s širokimi, žalostnimi očmi.

»Klara spi, kakor majhen otrok in se smehlja kakor angel. Najmanjše zle misli ni v njeni duši. O, ko bi ona vedela, da sem jo prav jaz določila, da mi prevzame, kar mi je bilo najdražje. Otroci zlata in bogastva ne znajo čitati v srcu. Naveličal se me je in me zavrgel, ne da bi slutil, kaj se je zgodilo v moji duši. V začetku sem ga sovražila, kakor ga bo sovražila Klara. Toda, moj Bog« — —

Ozrla se je v zrcalo in zopet primerjala svoj obraz s Klarinim. »Ah!« — Zamahnila je z roko. »Tako bom lahko vsaj še njena senca, ki jo bo spremljala. Drugače bi ne smela več v njegovo bližino. O Klarica, kako te bom ljubila radi tega!«

Vzela je s čudnim izrazom v očeh steklenko iz omare in si nalila žganja v kozarec. Izpila je v dušku, ne da bi odmeknila oči od Klare, boječa se, da bi se ona ne prebudila. Pri tem se ji je za hip spačil obraz v nelepi izraz, ki pa ga je takoj premagala čudna milina, dasi je žganje takoj močno pordečilo njena bleda lica. Odprla je neko knjigo. V njej je ležala fotografija. Julči je sedla na stol, položila sliko na kolena in se dolgo zamaknila vanjo. Zenice so ji pri tem zažarele v čudno svetlem lesketu. Nato je skrila sliko pod bluzo, pristopila h Klari in jo lahko poljubila na lice. Ko je Klara pri tem odprla oči, je zagledala veselo se smejoči Julčin obraz nad seboj: »Ah, ti si Julči! Meni se je sanjalo, da sem doma.«

»Da si doma z Milanom?«

Klara je prikimala: »Ali je že vzšlo sonce, Julči!«

»Še ni,« je odgovorila Julči s poudarkom. »Toda nebo je čisto. Najbrže bo dan zelo lep. Ali veš — danes je nedelja in gori od Svetega Justa je slišati zvonenje. Napravi se Klara!«

»Pojdeva k maši?«

»Lahko, če hočeš — toda ne na vrh k Justu. Pojdeva rajši doli k Svetemu Antonu.«

Zajtrkovali sta nekaj malega. Julči je vzela potem izmed svojih oblek plašč iz temnorjavega blaga in ogrnila Klaro z njim. Stopala je dolgo okoli nje, uravnavala gube, in popravila nekaj kodrov, ki so silili izza kite na ramena. Obraz ji je sijal v zadovoljstvu.

»Res, lepo ti pristoji. Tudi radi obleke se ti ne bo treba sramovati pred njim. Sicer ti bo pa gospa kmalu kupila novo obleko. On bo hotel, da boš oblečena popolnoma po njegovem okusu. V tem oziru je on prav čuden. Hoče imeti neprestano izpremembo. Vsak mesec ti bo vsilil novo obleko. Pa tudi zvečer boš oblečena drugače kakor podnevi in tudi kadar te bo peljal na deželo, boš morala imeti posebno obleko. Vse to bo seveda vedno plačevala njegova mati, ki mu usliši vsako prošnjo.«

(Klara ni na vse to veselo čebljanje odgovorila, toda Julči se ni menila zato, ujela ji je roko pod pazduho in odhiteli sta po tistih strmih stopnicah na ulice, na katerih je bilo sedaj naenkrat mnogo ljudi. Klari se je zazdelo, da so popolnoma drugačni kot prejšnji dan. Marsikateri se ji je prijazno nasmehnil. Neka gruča fantov pa je pozdravila Julči in ko se je Klara od vogla ozrla, je videla, da še gledajo za njima. Tu in tam se je Julči ustavila in spregovorila nekaj besed s kakim dekletom, potem pa je predstavila Klaro. Vsaka ji je prijazno stisnila roko in jo vprašala, kako se počuti v Trstu. Klara res ni vedela, kako bi odgovorila, kakor tisti, ki je stopil v neznano deželo in hodi po njenih cestah začuden kakor sredi sanj.

Nekatera dekleta pa so gledala skozi okna s cigaretami v ustih. Tudi ta so pozdravila Julči z lahnim prijaznim poklonom glave, ali pa so se celo zelo glasno zasmejale in zaklicale neke besede, ki jih pa Klara ni razumela. Toda že sta prišli iz starega mesta v središče in ko sta prekrizali še nekaj ulic, se je razprostrl pred njima širok trg, mimo katerega se je vlekel kanal. Ob njegovem začetku se je dvigalo stebrovje cerkve Svetega Antona.

Ni bilo slišati nikakega zvonjenja in Klare se je polastila mračna tesnoba, ko je skoraj plašno stopila za Julči v ogromni temotni prostor, v katerem je komaj razlikovala klopi in posamezne ljudi, ki so nepremično sedeli v njih. Le daleč tam v ospredju so sveče razsvetljevale oltar, ob katerem je mladi duhovnik že čital evangelij.

»Zamudili sva,« je zašepetala Klara, toda Julči se je le nasmehnila in jo stisnila v neko klop. Klara je pokleknila in zastrmela na oltar. Čudna tišina jo je presunila. Tu ni bilo slišati nikakih orgel, kakor v beli domači cerkvi, ni bilo slišati petja in tudi pridige ni bilo, ne tiste množice nemirnih otrok v ospredju, ne poznanih obrazov goste množice, ki je je bila navajena gledati doma, ni bilo Maše, ne matere in ne očeta in ni bilo tudi Milana.

Klari se je zazdelo, kakor da jo je nekaj silno stisnilo v prsih. Prav razločno je začutila pekočo bolečino, ki se je porodila iz koprnenja, v katerem je vedela, da vsaj sedaj ne more in ne sme biti uslišano. Hotela je moliti, a ni mogla, zakrenila je glavo, kakor da bi s silo hotela zagledati Milana poleg sebe, pa je tam sedela Julči in se igrala s svojimi dolgimi belimi prsti. Naenkrat je Klara zakrila obraz z obema dlanmi in pričela ihteti skoraj glasno. Ni slišala prav nič Julči, ki jo je skušala tolažiti in se trudila, da bi ji odtrgala dlani od obraza. Tako je minila maša, ne da bi se Klara zavedala, kdaj je bilo povzdigovanje, ne kdaj je bilo obhajilo. Kakor hitro se je duhovnik obrnil, da bi blagoslovil navzoče, jo je zagrabila Julči za roko in jo vlekla iz cerkve na trg.

»Nisem mislila, da imaš tako mehko srce. Sedaj si moraš izbiti iz glave različne spomine. Sicer pa ni tvoj dom ravno na drugi strani sveta. Na tisto goro tamle bi te peljala, pa bi ti zagledala domače hribe.«

»Ah, pojdiva takoj sedaj gori,« je zaprosila Klara, Julči pa je planila v smeh. »Na kaj vse se spomniš! Komu bi se sedaj ljubilo na vrh! Res si lepa kot angel, toda perutnic vseeno nimaš, da bi kar tako letala na vrh. Ozri se vendar malo naokoli! Ne morem te peljati h gospe pred enajsto uro! Pa je res tako lep dan, da nismo imeli takega že ves mesec. Res bo prav lepo, če te popeljem nekoliko naokrog.«

Naredilo se je prekrasno jutro. Čez strehe hiš in čez cerkev so viseli žarki kot zlata streha in se zrcalili v kanalu. Po trgu je nastal že živahen vrišč. Prodajalci in prodajalke so že ponujale blago s pojočim zateglim glasom. Po kamnitem tlaku ob kanalu so ropotali vozovi, ki so dospeli od kdo ve kje, in tudi na ladjah so kričali prodajalci, ki so stali poleg ogromnih kupov sadja, na ves glas.

Ta hrup je navdal Klaro s strahom. Ta ali oni človek se je hote ali nehote zadel ob njo in drvel potem naprej. Čez mostič je pritekla velika truma otrok, ki so metali olupke v jato golobov. Ko so zagledali Julči in Klaro, so se strnili naenkrat v krog okoli obeh in zaplesali poredno pojoč neko Klari nepoznano popevko, potem so tudi oni oddrveli naprej. Njej se je zazdelo vse to vrvenje in ves ta hrup kot nekaj blaznega. Julči pa ji je rekla, kakor da bi ugenila to njeno misel: »Se ti zdi nenavadno vse to, kaj ne — pa se boš že privadila. Vidiš, vsi ti ljudje, razen tistih otrok, ki so Bog ve zakaj zaplesali krog naju, se ženejo samo za denarjem. Za denar so pripravljeni storiti vse. Če bi ne bilo ječ, bi se ne bali niti zločina. Zapomni si, v tem mestu dobiš za denar karkoli hočeš — tisoč ljudi lahko kupiš z njim. Je pač tako na svetu in en človek ni nič boljši od drugega. Seveda, če bi vsi ljudje imeli denar, potem bi ne bilo tako in —« Julči je sedaj skoraj srepro pogledala Klari v oči — »če bi nihče ne imel denarja, potem bi bil na svetu raj. Žal, da je kaj takega nemogoče. Brez denarja moraš danes umreti, da, umreti z dušo in s telesom, zlasti če si ženska. Vidiš, jaz imam sedaj nekaj denarja, toda, hotela bi, da bi se mi nekoč pripetilo, da bi ga ne imela nič, pa da bi vseeno živela na nekem lepem, lepem vrtu, po katerem bi samo plesala, prepevala in

vriskala. O Klarica, jaz bi te najrajši objela. Veš na tistem vrtu bi rasli velikanski grmi vrtnic, tako da bi dehtelo po samih nebesih. Po drevesih bi prepevale sinice in slavci. Na koncu vrta pa bi živel lep lep fant, h kateremu ne bi smel nihče drugi kakor jaz. Tisti fant bi moral biti večno mlad in ljubiti samo mene. Nobeni kraljici bi ne bilo potem tako lepo kot meni. O kako bi jaz prepevala, o kako bi prepevala noč in dan! A glej, sva že pri morju. Zakaj me gledaš tako začudeno, Klarica! Čuj, Klarica, veš, kdo bi še smel na tisti vrt? Ti, samo ti, ti srček moj nedolžni! Toda ne stopaj prav po robu pomola, da ne padeš v morje!»

»Ne,« je odgovorila Klara. »Jaz bi šla na tisti vrt samo, če bi smela vzeti Milana s seboj in Mašo. Kaj naj bi delala Maša vedno brez mene?«

»O ti srček moj nedolžni,« je zopet ponovila Julči in se skoraj dušila v smehu. »Toda morje je lepo, kaj ne? Saj sem ti rekla, jaz hodim velikokrat k morju.«

»Gledat tisto ladjo, s katero se je odpeljal tvoj v Ameriko?«

»O, ti srček moj nedolžni — seveda! Vidiš, kako hitro si uganila.«

Julči si je stisnila prste na ustnice in potem hitro vrgla roke na široko pred se, kakor da pošilja čez morje poljub, pri tem se je zopet ozrla na Klaro in ponovno planila v smeh.

»Toda zakaj se tako čudno smeješ, Julči!«

Julči se je zresnila. »Saj se ne smejem. Nikar ne misli, da se tebi smejem. Sicer pa vedi, da sem zelo vesela.«

Naslonili sta se ob koncu pomola na steber in se zameknili proti obzorju. Široko sinje živo morje je bilo vsepovsod prepreženo z lesketanjem sonca. Valovi so se zibali enakomerno, nevisoko, in le zdajpazdaj se je kateri zaletel v zidovje in se razbil v visoko svetlo grivo, ki je potem naenkrat utonila.

»Zelo nemirno je morje,« je rekla Klara, ki ni vedela, kaj bi govorila. Preplašile so jo Julčine čudno se lesketajoče oči.

»Ni nemirno danes — toda včasih — oj Klarica so bili toliki valovi, da bi preskočili sedem pomolov. Danes je to morje lepo, čeprav je mrtvo, oj Klarica, še vedno lepo. Ti niti ne veš, kaj je to nemirno morje. Nisi ga še videla dosedaj. Tudi ti boš še spoznala morje, ki preskoči sedem pomolov. Takrat te bo strah, Klarica, pa se ne boj! Bregovi so vedno dovolj široki, da ubijejo tudi najbolj divje morje in naj bo ono neskončno.«

»Julči, ko si bila doma, te nisem nikdar slišala govoriti tako. Kdo te je navadil vseh teh lepih besed?«

»Klara, naučilo me je mesto. Ti še ne veš, kaj je mesto. Polne roke ima in kadar se te oklenejo, se ne moreš več iztrgati iz njihovega objema. Potem pa se skloni mesto k tvojim ušesom in ti šepeta besede, kakršnih bi doma niti v sanjah ne slišala. Ha, mesto šepeta prečudne besede toliko časa, dokler človek v njegovem objemu ne umrje. Potem pa razklene roke in pusti človeka mrtvega ležati sredi ceste, da brčne vanj lahko kdorkoli, ki gre mimo.«

»Toda Milan je hodil nekaj dni po Trstu in se je vrnil iz njega z mržnjo v srcu. Saj veš, da ni dobil dela. On sovraži Trst in vedno se je srdil, kadar sem mu rekla, da pojdem.«

»Vem, Klara,« je odgovorila Julči sedaj resno, »toda čuj — Milan ni bil ženska, zapomni si, on ni bil ženska, kajti drugače bi se mu ne bilo treba vračati — zapomni si — poznam moške, ki so ostali v mestu, ko niso dobili dela in so ostali tudi tisti, ki so delo izgubili. Moški niso ženske in moškimi ni treba poginiti, čeprav žive v največji bedi. Moški lahko zaide tudi v ječo in mu ni pretežko v nji. Toda ali naj gre pa v ječo ženska? Pomisli le, kaj se pravi: ženska v ječi, zlasti, ko so vsepovsod pazniki le moški. Ah, s kakimi prismodarijami te dolgočasim! Pripeljala sem te k morju, da bi ti pripovedovala kaj lepega. Ali hočeš, naj ti povem lepo pravljico o morju? Mnogo pravljic o morju sem slišala. O, toliko sem jih slišala, da bi ti lahko vsak dan povedala novo. Če bi ti pravljice poznala, bi se ti zdelo morje vse drugačno, kakor se ti zdi sedaj.«

»Julči, povej mi rajši, kako živiš. Videla sem, da si prav sama v svoji sobi in da nimaš gospodinje. Ti si mi vendar pisala, da je tvoja gospodinja...«

Julči je hitro ujela Klarino glavo med dlani in jo stresla parkrat veselo in razigrano.

»Kaj sprašuješ take stvari? Nekaj časa že živim brez dela in skrbi. Imam denarja. Prej sem ti povedala, da ga imam. In kaj hočeš še več! Ne sprašuj me takih stvari! Obiskala te bom stokrat in ti mene — pa me boš lahko nekoliko spoznala. Prav gotovo se ne boš takrat sramovala moje družbe. Kadar mi bo pa zmanjkalo denarja, si bom že poiskala kako delo. Veš, včasih je silno prijetno živeti brez dela, brez vseh skrbi, in tudi brez ljubezni in brez greha. Pa prideš včasih tako k morju — premišljuješ, kako je bilo nekoč in gledaš in gledaš po cele ure proti obzorju. Vidiš ladje, kako prihajajo. V začetku so majhne, manjše od galeba, pa rasejo, rasejo pred tvojimi očmi in so naenkrat tik tebe velike kot hrib. Potem pa zopet odhajajo in so vedno manjše in manjše in se končno izgube za obzorjem.«

»Vendar, Julči, kaj bo s teboj, če porabiš denar in ne dobiš službe? Kdo ti je dal sedaj denar?«

Julči je strmela nekaj časa (Klari nepremično v oči. »Rekla sem ti, da ne sprašuj! Toda če hočeš vedeti —«

Julči se je še bolj naklonila na tisti steber. Nasmeh ji je popolnoma izgubil z ustnic. Povesila je oči v tla in zapela Klari poltiho, počasi, kakor bi prevajala in zajemala iz nekih daljnih, Klari nepoznanih misli in svetov.

»Čakala sem komaj noč in dan
in je dospel moj fant po sinjem morju —
v njegovem čolnu kup zlata
in sto svilenih rdečih in sinjih oblek,
v očeh pa mu gorela je strast.

Dal mi je vse, kar je v čolnu imel
in mi zato izpil dušo do dna.«

»Zakaj si zapela to? Jaz te ne razumem,« je zašepetala Klara.

»Ah!« — Julči je zamahnila z roko. »Vrniva se v mesto! Razkazala ti bom nekatere zanimivosti. Ob enajstih te pa popeljem h gospe, poslušaj me, odpeljem in predstavim te gospe Manfreda. Kaj mi je, da te že v ranem jutru mučim s tolikimi neumnostmi. Kaj jaz vem, kje sem že slišala tisto pesem, ti pa si mislila ob nji na Bog ve kake čudne stvari. Veš, Klarica, tisti otroci, ki so poprej zaplesali kolo krog naju? Zakaj so zaplesali, Klarica! Ali ne veš, da so tudi oni spoznali, kako si lepa. Zaplesali so okoli mlade nevestice, lepe, lepe mlade nevestice. Jaz, nora ženska, pa sem ti potem pripovedovala o bedi in o smrti, mesto da bi se priklonila pred teboj in zaklicala: »Pozdravljena bodi v tem jutru ti, nevesta, si dospela v mesto, da nosiš radost in veselje.«

Ob enajstih te odpeljem h gospe, poslušaj me, odpeljem in predstavim te gospe Manfreda in prosim te, osuši si te solze, ki se ti ne-prestano lesketajo v očeh. To se vendar ne spodobi, da bi te ona gledala v jokajoče oči, ne, Klarica, to se ne spodobi.«

(Dalje prih.)

Pel.:

Vsem žalostnim materam!

Katera bolečina je globlja in vredna večjega sočutja kot tvoja bolečina? Bridkost vdov in sirot je ogromna, tvoja žalost pa je brez izraza.

Mati v bridkostih strta! Če je Bog zahteval najpečjo žrtev, če je iztrgal zibelki novorojenca, če je utrgal življenje v cvetu pomladi, če je kroval meč prebodel tvoje srce, ne obupuj! Križ, ki je ožarjal tvojo srečo, bo zasenčeval tvojo bol. Postala boš kadilnica, iz katere bo prihajal tem čistejši vonj, čim porazneje so bile uničene tvoje nade.

Mati v bridkostih strta! Poznam grenkost tvojih solza. Dopusti, da jim pri-mešam tudi jaz svoje, zakaj tudi naši nežnosti je bilo odvzeto drago bitje v polni pomladi! Prosim te pa, da poslušáš glas svojega otroka. Se te rabi, še te kliče, od tebe še neprestano pričakuje večne sreče.

Mati v bridkostih strta! V tebi je črna noč, brezizrazna žalost, nema smrt. Za otroka pa si vsemogočna. Njegovo zemeljsko trpljenje se je odtegnilo tvoji lju-bezni, njegova večnost pa je v tvojih rokah. Če je odšel z angelskim sijem sve-tega krsta, si ti, mati prežalostna, nujno orodje njegove večje sreče. Če pa je že zemeljski prah omadeževal belino njegove lilije, če je greh pustil skeleči dolg, moreš, ti mati, skrajšati, morda končati njegovo trpljenje.

Mati v bridkostih strta! Vedi, da ima Bog v svojih do pičice natančnih knjigah zaznamenovano tvojo bridkost! Ko tebe še bilo ni, je že vedel zanjo in jo s svojim božjim sočutjem začrtal med tvoje dni... Zgodilo se je prav tako kakor ob stvarjenju Adamovem. Stvaritelj je dihnil življenje prvemu človeku... drugemu grešniku... drugemu ošabniku in uporniku. Zraven padlega Adama pa je gledal od smrti osta-lega Kristusa... Ob padcu je videl vstajenje, ob razžalitvi zadoščenje... in je odpustil...

Mati v bridkostih strta! Ali se je od tistih dob božja roka skrajšala in njegova milost zmanjšala?...

Ana Galetova:

Molitev.

Bela je Tvoja greda, Gospa,
ki si me vanjo vsadila.
V tihem trepetu zdaj vase strdim
in za brezmejno se srečo bojim,
da bi je ne izgubila.

Mali nebeška, o v me se ozri,
z modrim me trakom nase pripni,
vtisni v srce mi svojo svetinjo,
v noči posveti mi z belo stopinjo!

Draga Beloglavec-Krajnc:

Mamici.

Izbica temna,
en žarek samo
ukradel se je
v skrivnostno temó.
Poljubil mamico
v visoko je čelo

in zdrknil hitro
na haljico belo —
prav tja, kjer v prsih
ji bije srce.
Od tam spolzel
je rahlo na me.

Od srca do srca
nit bila počez.
— — — — —
Ostala za večno
zlata je vez.

Leon XIII. o materi.

Uredništvo je naprosilo med drugimi tudi g. kanonika dr. Mihaela Opeka, da bi sodeloval pri letošnji materinski številki »Vigredi«. Za odgovor smo prejeli naslednje pismo:

P. n. uredništvu »Vigredi«

tu.

Obrnili ste se name s prošnjo, da Vam pošljem vsaj majhen prispevek za materinsko številko »Vigredi«. Resnično, kdor je imel mater tako čudovito in nedosežno, kakor sem jo imel jaz, je tako rekoč dolžan prispevati k češčenju materinega imena, kjer in kolikor more. Toda to je ravno, da jaz zdaj — nič ne morem. Vaše pismo me je dobilo sredi obilnega dela. Tiskam še zadnji zvezek govorov (»Raztreseno klasje« II.) ter pilim, izpopolnujem in okončujem spomine: »Iz mojih rimskih let.« — V zvezi s temi spomini in z Vašim pismom mi prihaja na misel neka zgodba o velikem papežu Leonu XIII. in njegova prelepa beseda o materi.

Pri Leonu XIII., ki je slovel po svoji ljudomili prijaznosti in ljubeznivosti, je bila z drugimi rimskimi romarji v avdijenci tudi prav mlada, plemenita gospa, Francozinja. Ko pride na vrsto, da poljubi papežu prstan, jo Leon z mirnim očesom nekaj časa motri, potem pa reče: »E questa qui — chi è?« »In ta tukaj — kdo je?« Vprašanje pa se je v tej obliki zdelo fini dami nekako prezirljivo; tisti mrzli: »ta tukaj« ...kdo je »ta tukaj?« jo je skoraj razžalil. Zato je ponosno in nekoliko pikro odgovorila: »Francozinja sem in — mati!« ... Tedaj se je papež šele prav ozrl na njeno mladost in izraz prečudnega ginjenja se je zasvetil v njegovih velikih in globokih očeh. »Ubogi otrok,« je dejal — »že mati!...« Potem je obrnil glavo proti steni, ki je na nji visela podoba Žalostne Matere božje pod križem. S svojo belo, nežno roko je pokazal na podobo in dejal po francosko: »La vie de la mère est celle-là, est toujours celle-là.« »Življenje matere je to-le tam, je zmerom to-le tam...« Življenje matere, je hotel reči, je življenje pod križem, življenje neprestane odpovedi, trpljenja, mučeništva za druge, za tiste, ki jih je rodila, za otroke. —

Ali ni to prelepa beseda? Ali ni vsa resnična? Morda bi »Vigred« za materinski praznik svojim bralkam in bralcem tudi to besedo v globoko premišljevanje priporočila —

Z najodličnejšim spoštovanjem

vdani

dr. Mihael Opeka.

V Ljubljani, 10. februarja 1933.

Mati.

Poznam mater. Še ni toliko stara. Pa sta jo bolezen in grenka življenjska pot položili na bolniško posteljo.

Včasih, takole v svojih prostih urah grem tja k njej. Pod gozdom je kočica, kjer samuje ta majka in čaka, da jo pokliče Gospod.

Vesela je, kadar pridem k njej — meni pa je tako, kot bi videla v njej del svoje mamce. Saj so si matere po trpljenju tako zelo blizu in po odpovedih in velikih žrtvah tako sorodne.

Zadnjič je prejela ta majka pismo od sina. O, kako ji je tisti dan žarel obraz — na licih ji je zagorela rdečica in v očeh ji je počivalo brezmejno veselje in ljubezen in hvaležnost. V Ameriki je njen sin. Mnogokrat se je spomni z belim listom papirja, kamor položi vse svoje dobro in hvaležno otroško srce. Da bi ne živela v bedi, priromajo včasih tudi dolarji iz daljne dežele od ljubelega ji sina. Mnogokrat mi pripoveduje o sinku, ki je ni pozabil v tujini in ki ga nikoli več ne bo videla.

In joka nad njegovo dobro dušo in hvaležnim srcem.

Pa ima tudi hčerko ta mati. Poročena je in živi z družino v bližnji vasi.

Nikoli ni omenila te hčere. In se mi je čudno zdelo, da ji sedaj v težki bolezni ne streže. Pa mi je vendar enkrat pripovedovala žalostno zgodbo o njej. Počasi so se trgale besede — vsaka beseda je še globlje zarezala rano v materinem srcu.

O, tedaj, ko je bila mati zdrava in je s svojimi pridnimi rokami delala in služila, tedaj ji je bila hči vsakdanji gost. In je hladno sprejemala za se in svojo družino, kar so prislužile materine roke. Žuljave so ji bile te uboge roke in čelo premnogokrat znojno od dela in truda — hči pa tako malo hvaležna tem trudnim rokam in potnim sragam. Pa materino srce ljubi brezmejno — kljub vsemu je delala dalje vse dolge dneve in dajala te svoje težko prislužene novce hčeri.

Čudno trudne so ji naenkrat postale roke — te dobre, neumorne materine roke; nič več se niso mogle pregibati pri delu. Telo je opešalo.

Sedaj leži v postelji. Enkrat jo je v bolezni pač obiskala hči in ji brezobzirno izrekla željo, kaj naj ji zapusti ko umrje, — potem je ni bilo več.

In sedaj leži majka sama težko bolna v koči — prepuščena sama sebi in usmiljenim tujim srcem.

Tudi sedaj, ko je to pripovedovala, so ji lica žarela in v očeh se je zasvetilo. Trpeča srčna kri materina je zarisala na obraz rdeče rože in bridka bolečina je našla utehe v solzah.

In je jokala uboga, zapuščena mati nad hčerino trdosrčno dušo in ne-hvaležnim srcem.

Jaz pa sem odšla od nje in ponesla njeno grenko žalost v svojo tiho, belo sobo.

Tudi jaz imam majko. Pa mi ne živi več. Le njena tiha slika stoji tam ob steni in nad njo se ljubeče sklanja sveže zelenje. V žalostni uri sem povedala svoji mamci povest, žalostno povest o njej, ki je dala vso svojo srčno kri za otroka, katerega pa ni k njeni bolniški postelji, da bi ji lajšal zadnje ure življenja, ji obrisal potno čelo in pogladil roko, to dobro, velo materino roko, ki je vse življenje delila le dobrote. Ko se bodo ure iztekle, ji bo tuja roka zatisnila trudne oči.

Ljubeče zro mamičine oči in tiho govore o ljubezni, ki je edina sveta in nesebična — ljubezen materina.

Ko je dehtela akacija . . .

Akacija je dehtela nad oknom. Beli, grozdasti cvetovi so se skoro dotikali šip. Okno je bilo priprto. Skozi je vel duh akacije . . .

Meta je vedela, da je zunaj pomlad. Čutila je akacijin duh, spoznala po sončnih pramenih, da je v zemlji življenje. Vedela je vse to, srce je čutilo. Tako je bilo večkrat, da je začutila pomlad. Srce je zahrepenelo takrat v neznan svet.

Meta je vedela, da je to zadnja pomlad.

Slutila je. Zato je gledala akacijo pred okni, kakor da se poslavlja od nje.

Pisala je sinovoma: Francetu in Tonetu: »Pridita! — H koncu gre!« —

Danes je pričakovala. Odgovoril sicer ni nobeden, toda materino srce je zaslutilo: prideta. France je delal v mestu v tovarni. Pred tremi meseci jo je obiskal z ženo in otročičem. Tone pa je služil pri Hribarju, veleposestniku na Brdih. Obema je zapisala s tresočo roko: Pridita!

Mislila je že včeraj. Pa jih ni bilo; Brda so daleč, mesto še dalje.

Akacijo je zamajal veter. Svež vonj je silil skozi priprto okno. Meta pozna ta vonj.

Sedela je pod akacijo, Anton pa je vzdihnil, objel otroka in šel. Takrat je bilo, tistega usodnega leta, ko je čez par mesecev po Antonovem odhodu zakrvavel svet. Ljudje so hodili po krvi, morili so se in nič jim ni bilo mar, po čigavi krvi hodijo. Tudi Antona so potegnili v klavnico, ga obsodili na smrt. Takrat so namreč nedolžne morili, zločinci pa so živeli . . .

»Zbogom, Meta, otroka varuj!« S temi besedami je šel. Akacija je takrat že odcvetela. Meta je stala pod njo in gledala za njim . . .

Zopet je odela pomlad akacijo, grozdasti cvetovi so dehteli. Toda za Meto je bil to mrtvaški duh, duh zelenja ob pogrebu, duh krizantem. Od meje se je slišalo zamolklo bobnenje. Svetla zvezda repatica se je prikazala takrat v temni noči in razsvetila svet — klavnico.

Ljudje so šli k blagoslovu. Videli so fato-morgano na bližnjih gričih. Tudi Meta je videla. Vse je grozilo . . .

V tistih težkih, solznih dneh je potrkalo na vrata.

Poštni sel.

»Kaj prinašate?« je vprašala Meta plašno. V grlu jo je davilo.

Sel je molčal. V sobo sta stopila otročiča. Ni mogel povedati. Izvlekel je iz torbe.

Črnoobrobljen vojaški list je bil.

Meta se je sesedla. Otroka sta zavpila in zbežala.

Meto pa je takrat zlomilo.

Bilo je takrat, ko je silila v izbo akacija in jo hotela prepojit s svojim vonjem . . .

Otroka sta rasla. Dajala jima je ljubezni kakor more le mati. Na zimo pa ni bilo kruha. Zato sta šla. Moralo je pač biti tako. Obdelala je lahko sama, saj ni bilo veliko.

Ta zima jo je zmogla. Vedela je, da ne bo več dolgo. Pa je prišla še enkrat pomlad. Akacija je zadehtela še enkrat. In mati je čakala kakor nekoč, ko je mislila, da prejme ljubeče moževo pismo, pa je prejela črnoobrobljen vojaški list . . .

Potrkalo je na vrata.

Sedaj pride. Vsaj eden pride, France ali Tone.

Vstopila je sosedka Liza. Stregla ji je po svojih močeh.

»Ali si videla koga?« Doli od cerkve se je belila suha cesta.

»Ne,« je zamolklo zategnila Liza.

»Saj prideta danes. Morata priti,« je tolažila.

Meto je dušilo. Liza je odprla priprto okno.

Akacija je zavela v sobo. Akacija bi lahko vedela vse. Meta se je zdrznila. Telo se je sicer poslavljaljo od nje, toda srce Metino je bilo z njo. Ko se bo po letih mudil France ob njej, ko bo zopet zavel pomladni vonj nad njo, bo vedel: Materino srce se je zbudilo, ono je zavelo. In ko bo Tone odprl okno, ko mu bo zavel v obraz sladki akacijin vonj, bo vedel, da je to njen spomin...

Meta se je stresla. Zgubano čelo se je orosilo. Govorila je tiho, plašno:

»Ali jih še ni?«...

»Ne« —

Drugo jutro je zdramilo cveteče grozde; akacija je napolnila sobo.

Meti ni bilo več. Akacija jo je ovila z vsem vonjem, zasanjala je o črno-obrobljenem listu.

Šla je za Antonom.

Ob njej je čula Liza.

Ko je sijalo skozi okno, sta vstopila France in Tone. Oba hkrati. Pokleknila sta, srce pa jima je zavalovilo v bolesti.

Najgrenkejšje je: biti ob mrtvi materi.

Skozi okno je sijalo. Akacija je naprej dehtela, povešala svoje cvetove in svetlozelene liste...

Venceslav Winkler:

Materina pesem.

*Šestdeset let in pet močnih otrok:
prvega so pod Karpati ubili,
drugega v nemško zemljo pokopali,
tretjega s kraškim kamenjem pokrili,
četrtega, petega daleč, daleč odpeljali.*

*Šestdest let in pet močnih otrok:
za prvim solze v umirajočih očeh,
za drugim z bledico napolnjen obraz,
za tretjim praznota v razsekanem srcu,
za petim, četrtem —
vse ceste so kakor železo,
sivo železo in mraz — — —*

*Šestdeset let in pet močnih otrok,
pet tihih grobov na vseh petih straneh.
Morala bi kakor zver zakričati,
zarjuti, udariti,
ko le ne bilo bi greh — — —*

Dušica:

Mati!

Mati — o ime, ki vsebuješ vse, kar pogreša moja duša. Mati — kako silno si mi manjkala v rani otroški dobi! Manjkala si mi, manjkalo tvoje skrbno oko, ki bi bilo pazilo na moj razvoj in me čuvalo pred prvo slano, prvim strupom. Ni te bilo — tvoje dete je rastle, kot raste cvetka brez vrtnarja...

Še bolj si mi manjkala takrat, ob tistem novem koraku, ki me je stal toliko bojev, toliko solz. Mati! Ti bi bila opazila, kar so prezrli drugi. Z malo ljubezni, z malo ostrovidnosti bi bila odkrila moja duševna nagnjenja in me očuvala prenačljenosti.

Ko bi bila vsaj takrat, ko sem spoznala svojo zmožo in odšla na novo pot, nazaj v življenje, ko bi bila vsaj takrat ti ob meni, o mati!

Ni te bilo. Zaman je otroško srce trepetalo od mraza, zaman je budeča se duša iskala zaščite in vodstva, zaman je razdvojeno srce iskalo tolažbe — tebe ni bilo!

O, mati — zakaj, zakaj te ni bilo?

Zakaj mi duša danes krčevito vzdihne: — mati?

Ah, ker še le sedaj vem, kako silno si mi manjkala! Da, zdaj, ko mi je življenje omajalo zaupanje in vero, ko je s zločinsko roko seglo v čistost mojih sanj, ko mi je kos za kosom vsililo svojo krutost. Sedaj — ko vidim v vsem svojem bitju, v svoji duši, značaju, čustvu, povsod le nepopolnost, neko zevajočo rano, katero bi bila mogla le ti — mati — izpolniti, izravnati, zaceliti...

Ljudje vidijo slabost in nepopolnost, a ne dajo si truda iskati njih izvor. Kako naj torej bedno, samotno bitje najde pravo pot? Kdo je dvigne iz obupa, iz greha, kdo obvaruje pred istim, ako nima matere, kateri lahko odkrije v najkritičnejših trenutkih razdvojeno dušo, svoje težke boje, svoj greh in svoj kes. Le tisti, kateremu lahko brez sramu izdamo vso svojo notranjost, le tisti vzmore pomagati...

O mati, moja mučena duša te kliče!!!

Francka Tolminčeva:

Tako zna le mati.

Iz prvih šolskih let se spominjam, da mi je bilo zelo nerodno vselej, kadar smo morale pisati nalogo o materi. Kaj naj pa vendar povem? Vse to, kar je delala naša mama, kako nas je ljubila in razvajala, je bilo vendar tako samo po sebi umevno in preprosto, da otroci nismo niti opazali. Kako pa bi vendar moglo biti drugače, kakor je bilo: vsako jutro, ko smo otroci vstali, je bil zajtrk že pripravljen, nikdar nismo vedeli, kdaj je šla mama k počitku; z najmanjšo prasko na prstu smo jokaje tekli k mami, da nas obveže in kadar smo odhajali v mestne šole, je imela mama najbolj objokane oči, pa nas je vendar znala ob slovesu najlepše tolažiti. To se mi ni zdelo prav nič izrednega in kaj takega vendar nisem mogla popisati v nalogi!

Že mnogo let občutim drugače. Ko je včasih tako pusto in grdo na svetu, pa posveti prav do srca drobna lučka, da sem še sama vsa dobra in pripravljena za žrtve, tedaj pomislim: glej, kaj takšnega je zmožna samo mati!

Tam v najhujši zimi je z gorà doli, več kot pet ur hoda do mesta, prigazila uboga hribovska ženica s košem na hrbtu. Ko sem se čudila in jo milovala, je rezko odvrnila: »Kako naj pa naredim drugače, ko je pa zbolel otrok! Prav nič nisem smela odlašati, ker mu brez zdravnika niso nobene rože več pomagale.«

Včasih srečam starko, ki prosjači s svojo slaboumno hčerko. Od hiše do hiše hodita, ničesar nimata kot ono, kar jima dajejo vbogajme, a tega je komaj za pičlo življenje. Pa hči s svojo zmedeno pametjo ne ve, da je za življenje treba kruha in zabele in soli; zato kar s silo zahteva, da ji mora mati kupiti sladkarije in peciva in sladke pijače. Nespametno je to, seveda, a saj dekle ne more razumeti, kako malo denarja ima njena revna mati. Pa starka vendar ob vsaki stojnici odveže mošnjček ter s tresočo roko našteva novčič za novčičem, mnogokrat prav do zadnjega. Šele potem se obrne do hčere: »Sedaj, Ivanka, pa morava iti, da nama bodo dobri ljudje spet kaj dali.«

Seveda, moji mami zaenkrat še ne bo treba peš gaziti po zdravnika; niti zadnjega novčiča ne bo izdala za moj priboljšek, hvala Bogu. Vsega tega bi ji pri nas nihče niti ne dovolil. Saj jo moramo vendar čuvati kot najdražji zaklad in ji vsi otroci skušamo izpolniti vsako željico, samo, da bi ji bilo dobro in da bi njene tople oči nikdar ne bile žalostne. Ko je vendar mama samo ena in nihče ne zna tako pozorno ljubiti kakor ona.

Zadnjič, o nekem domačem prazniku je ni bilo doma. Pa je taka navada, da se za tisti dan med seboj obdarujemo. Samo malenkost dobi vsak, toliko, da oči zažare in da je za trenutek pozabljen vsakdanji delavnik. Meni pa, ki se me boje kot izbirčne nevšečnice, so pa dejali: »Saj imaš ves denar odprt in na razpolago; česar si ravno poželiš, pa kupi!« Kaj mi je bil ves denar, ko sem pa tako želela, da bi se mi nekdo našmehnil in dejal: »Ali boš kaj vesela, ko sem tako skrbno izbiral zate?« Pa ni bilo mame doma...

Drugikrat je bilo, v izbrani in veseli družbi. Lepo je bilo, čeprav nekam hladno in tuje. Pa so me sredi pogovora oblile solze. Zakaj? Sama ne vem. Mislim pa, da bi bilo vse dobro, če bi me sredi tiste hladnosti moja mama samo pogledala in se mi nasmehnila: »Moj otrok!«

Včasih, ob tihih urah, dekleta kujemo načrte, kako bi postale dobre in nesebične. Pa bo treba težke in vztrajne šole, da postanemo toliko dobre, kakor je vsaka najpreprostejša mati.

Pridobivajte Vigredi

novih naročnic!

Hčere beže . . .

II.

(Nadaljevanje.)

Končno na cilju! Ančka je izstopila na določeni postaji. Bila je trudna, skoraj malodušna. Edino skromno upanje na mala nebesa jo je še dvigalo. Toda kakšno razočaranje! Predstavljala si je, da se bo pripeljala v svetlo, dolgo postajo, kjer bodo mrgolela pisana svetlobna znamenja, kretnice sredi tirnih razcepov, močne obločnice z jarkim odsvitom. Toda nič takega! Znašla se je pred nizkim postajnim poslopjem; izstopili so le redki prekupci, ki so šli v hribe po živino. Ančka se je obupno ozirala okoli. Dolga skladišča, mrki žerjavi, težki tovari, senca mrzlega dimnika . . . Tudi gospodinje ni bilo, da bi jo ljubeznivo sprejela in odvedla v novo bivališče. Kako lepo si jo je predstavljala, morda bo taka kakor Mrkunova mama, kadar streže v trgovini v snažni obleki, z belim, čipkastim predpasnikom. Toda tudi v tem jo je doletelo malo razočaranje, ki jo je zaskalelo ter napravilo njen prihod tako nezanimiv in reven. Nikdo je ni sprejel . . . Poleg postajališča je našla pritlično zgradbo, vso sivo in neprijazno. Na zaprašeni, mlečni steklovini nad vratmi so se bočile črke: Restavracija. Stopila je v pivsko vežo. Skoraj bi zamizala in pobežnila. Iz svežega, reznega ozračja je stopila v zatohlo pivnico, polno jedkega dima in grenkobe. Vinski duhovi so ji silili v usta in nos, da je morala zakašljati. Pivci pred točilno mizo so se radovedno razmaknili; črna, skuštrana ženska glava se je ozrla v njo:

»A? Naša nova natararica. Lepo je, da ste prišli; kar z menoj pojdite, vam takoj odkažem sobico. Vide, ti pa malo popazi.«

Črnolas železničar je prijel gospodinjo za roke in ji nekaj pošepetal. Ančki se je takoj zdelo, da govori o njej; v zadregi se je obrnila proti steni, kjer so sedeli žgajnarji, večinoma težaki, ki so ves dan lovili borne denarje pri prekladanju tovorov, zvečer so jih pa zapili.

»Lump!« je udarila gostilničarka hudomušnega železničarja po licu, prišla Ančko za ramena in jo odvedla skozi zatohel hodnik, ki je služil deloma za kuhinjo. Z nekako suženjsko predanostjo ji je sledila po škripavih, razsušenih stopnicah v podstrešje. Odklenila ji je nizka vratca, vzduh po pretrohnelem lesu in vlažnem ometu je udaril iz temačne čumnate. Ko je luč osvetila neprijazno kotišče, se je Ančki zazdelo, da je stopila v ječo, mrzlo in grozno. Tukaj bo torej trohnela! Črno lesovje z borno slamnjačo, zarjavel umivalnik, zdrobljeno ogledalo, vegasta omara . . .

To je vaša sobica. Urno se razpravite in uredite svoje stvari. Nocoj ste še prosti, le otroka vam bom prepustila, da ga nekoliko popazite. Pričakujem od vas, da boste pridni in pošteni, posebno pri denarju. Sprva vam bom plačevala po dve sto petdeset dinarjev.«

Za Ančko so se začeli hudi dnevi; nenadoma se je znašla sredi dela, ki ga ni bila vajena. Posebno neznosni so bili dolgi večeri, otrok je vokal, februar se je vlekel v sivo večnost. Zunaj je naletaval voden sneg, ceste so bile polne črnih luž, megla je legala do vrtoev. Lokomotive so neprestano tulile in metale ognjene grive isker. Železničarji so odhajali, vrstili so se novi, sajasti in prepoteni. Vsak je nejevoljno vrgel usnjati kovčeg v kot, segel po čašici in se odteščal z žganjem. Za vsakega je morala imeti pripravljen prijeten pozdrav...

Potem je prikolovratil pust v deželo. Harmonikaš Lukec je pridno raztezal harmoniko in zabaval pijane šeme. V veži so se shajali železničarji; včasih so prišle z njimi tudi suhljave žene, dobile košček pustnega cvrtja in se blažene smehljale poleg vinjenih mož, ki so sloneli kraj točilne mize in tiščali v rokah stekleničke z žgano pijačo. Kadar je kdo potegnil globok požirek žganja, je zadovoljno zamižal, z vlekel posineli ustnici in dolgo požiral motno, grenko pijačo. Zakajena svetilnica je slabo razsvetljevala močno zadimljeni prostor, njena luč je ščemela. Veža je bila prepolna kiselkastega vzduha, ki se je nabiral in gostil z ostalo nesnago pod stropom. Polito vino, kaplje žganja, zažgana mast, staljeni sneg na nogah gostov, sajasta obleka kurjačev, prepoteni premikači, kletvine, spolzko besedičenje, slinast berač za vratmi — vse to je postalo za Ančko grenek vsakdanji kruh, ki ga je morala okušati od jutra do pozne noči! Vse se ji je zagnusilo! Dan za dnevom isti pogledi odurnih delavcev, ki so jo z brezobzirnim mežikanjem neprestano razgaljali in žalili. In zopet nesramno besedovanje, kletvine, nespodobno obnašanje zgubljenе ženske, ki je zašla v ta kraj in služila pohoti nekaterih delavcev. Vse je bilo zastrupljeno od alkohola in bede, še stene so potemnele v takem vzdušju! Pomaščeni prti v kotu za goste so zarjaveli, koledar iz prejšnjega leta se je še vedno dolgočasil sredi prazne stene, ženska podoba z nagimi rameni se je razkazovala kraj vrat. Kamor se je ozrla mlada Ančka, povsod je opazila sledove nečistosti. Red in snaga sta bila samo še zapisana na porumenelem papirju, ki je visel v kotu nad razsušeno omarico: Držite red in snago! Toda kdo? Blatni delavci, nesnažni potegoni, sirovi in vsi brezčutni za lepo in plemenito, kmetje ob sejmskih dnevih, ali Ančka, ki se je sprva lotila čiščenja in snaženja, pa ni našla razumevanja pri malomarni gospodinji, ki je smatrala tak trud za delo brez haska in dobička.

Tako je Ančka skoraj otopela; molčala je in trpela. Pred polnočjo skoraj ni nikoli legla; pa tudi potem ni mogla zaspati, dolgo jo je motil ubogi otroček, ki ga je gospodinja vedno bolj zanemarjala in zapuščala, da je ves prehlajen medlel in prejokal dolge nočne ure. A tudi sicer ni mogla zaspati, kajti roke so jo neznosno pekle; od neprestanega pomivanja pivskega posodja so strašno razpokale, kri se je cedila iz neštevilnih ranic. Uboge roke! Včasih jih je vtaknila v lase, da je ščemeča bolečina vsaj malo odjenjala. Kolikokrat se je spomnila v dolgih nočnih urah svoje čumnate, belopogrjnene ga ležišča, ki je bilo borno a vendar

tako rahlo in udobno. In tisti lepi trenutki med skupno večerno molitvijo! Tukaj že tretjo nedeljo ni bila pri sv. maši! Sprva si je resno prizadevala, da bi zadostila verski dolžnosti. Toda pozneje je postala nekam ravnodušna! Molitvena knjižica ji je bila edina uteha in razvedrilo; gostilno je smela le redko zapustiti, komaj je zaznala, da so razpustile breze sredi prisojnih bregov tanke lase in se vrgle v objem toplega vetriča, ki se je spustil iz naročja daljne pomladi... Kako rada bi se strgala iz teh spon. Toda bilo jo je sram, da bi se vrnila domov po nekaj tednih prve službe. Kako bi se ji smejali zavidljivi ljudje, kako bi ji privoščil šele Tine! Malo upanja je zadobila po prejemu Marjetinega pisma, v katerem ji je razodela, da pojde Lucija okoli Velike noči v Beograd, kjer je dobila imenitno mesto. Ona pojde na njeno mesto v hotelu, njej pa svetuje, da se pobriža za službo pri ravnateljavi družini, kjer sedaj ona lepo shaja! Ah, vendar! Morda se bo le premaknil saj en člen v tej grozni verigi...

* * *

Ančka je že takoj spočetka opazila, da lazi za gospodinjo Lizo železničar Centa Vide, mlad, črнопolt človek. Bil je sicer oženjen, oče dveh otrok, toda za družino se ni brigal! Po cele ure se je grel kraj točilne mize in medlel pred Lizo, ki ga je umela predobro vezati na sebe. Liza je imela gostilno v zakupu. Bila je hči mestnega uradnika, celo šolala se je nekaj let na liceju. Toda brez uspeha! Ker je popolnoma propadla in se prodala cesti, jo je oče završel. Tako se je znašla po dolgem tavanju z nezakonskim otrokom na dnu zgrešenega življenja. Marsikdo je že propadel v njenih ljubavnih mrežah, ki jih je spretno nastavljala v gostilni. Tudi Centa Vide je bil že tesno zajet v zlokobne lovke in skoraj zapleten do nezavestne nerazsodnosti. Kolikokrat je pritarnala njegova žena Pavla z obema otročičkoma v gostilno in ga milo prosila, naj pride domov k družini, k otrokoma, k toplemu ognjišču. Toda vse zaman!

Tako je nekega večera zopet prijokala z otročičkoma na rokah, da bi spravila moža domov. Bilo je nekaj dni po prvem marcu. Lizi je čutila pri ljudeh denar, sedaj jih je treba temeljito ožeti! Ko je vstopila nesrečna žena v gostilno, je Vide ravno plesal z Lizo poskočno polko. Nihče ni opazil vstopivše žene, vsi so se divili in naslajali nad Lizo, ki je s strastno ognjevitostjo plesala in razvnela mladega moža. Ančka je slonela za točilno mizo in zrla plesoči par. Ko je opazila osuplo ženo, se je silno prestrašila. V svoji nežni ženskosti je živo občutila, kakšen obupen dvoboj se bo ta hip odbojeval! Boj se bo vršil med obema, med pošteno ženo in materjo, ki jo je v srce ranila moževa nezvestoba in razkačila tuja, hotljiva ženska, ter zloveščo lovačo, ki je s svojo grešno ljubeznijo nadkrilila varano ženo! Dvoje svetov bo zadelo drug ob drugga s silo nebes in pekla! Ljubezen in greh, poštenost in sramota! Mlada žena je postala smrtnobleda, ko je zagledala svojega moža v tesnem objemu nemarne tuje. Krčevito je stisnila k sebi uboga črvička, da sta

se drobni glavici skrili na revnih prsih. Kakor razdražena levinja se je zagnala med svojega moža in Lizo, da sta hipoma obstala kakor ukopana. Vide je stisnil ustnice, trdo stopil k mizi in v dušku spil kozarec vina. Lizi se je pa smehljaje usedla, kakor da se ni ničesar zgodilo. Vse je potihnilo, še harmonikaš je odnehal.

»Prokleta kuštra! Sramota! Očeta ubijaš, družino pogubljaš.«

Mlado ženo je zmagal obupen plač, sesedla se je na stol, otročička sta milo zajokala.

»Kaj se kisaš? Veseli bodimo, pij in molči, Pavla. Bodimo prijatelji,« se je poskusil ljubeznivo približati osramočeni mož.

»Fej! Ne dotaknem se gnusobe. Domov pojdi, za družino se brigaj, babo pa pusti. Doma stradamo...«

»Saj si dobila denar,« je nepotrpežljivo zarenčal Vide in vnovič natočil.

»Dvesto dinarčkov si mi vrgel prvega! Pa naj ob tem živimo? Ali naj tebe perem ali stanovanje plačam...«

»Saj ni tako hudo. Pošteno se zabavamo, mož rabi tudi nekoliko razvedrila. Tudi vi lahko kedaj pridete,« se je opogumila Lizi in hotela pobožati otročička.

»Pusti ju! Nisi vredna, da se dotakneš nedolžnih lic z gnusnimi rokami. Kuštra železničarska! Ubijavka...« je ponovno skipela žena in se vrgla proti gostilničarki, ki se je užaljena umaknila za točilno mizo in začela prekladati kozarce.

Ančka še ni doživela takega prizora. Kako rada bi pobežnila! Da bi dala nekoliko zadoščenja in izkazala saj trohico sočutja razburjeni materi, ji je hotela ponuditi malo sveže vode, toda Lizi jo je zadržala in prepovedala.

Doživetje tega prizora je Ančko docela potrlo. Niti prihajanje smrti bi ne moglo biti strašnejše. Uvidela je, da je postalo njeno življenje v tej gostilni grozna muka; ponovno je sklenila, da pusti vse v miru in si čimpreje prebere... Le ubogi ženi je hotela pripraviti malo veselja in ji razodeti svoje sočustvovanje radi njenega težkega življenja. Pritrgala si je od svoje prve plače nekaj denarja in ga namenila revni za njena otročička. Kako se je nekoč veselila onega dne, ko bo prejela prvi zaslužek! Kaj vse je hotela nakupiti in poslati domov svoji materi in Urši. Sedaj pa leži zasluženi denar pred njo, ves umazan in nevreden. Skoraj ni vedela, kaj naj počne z njim. Kakor da se držijo teh bankovcev solze mnogih žen in mater, katerih možje in sinovi so znosili težko prisluženi, a še težje pričakovani denar v to beznico.

Neki predpoldan se je splazila iz gostilne in poiskala Pavlo. Sonce je prigrevalo, megle so se raztrgale, nekaj sladkega je zadišalo v ozračju. Morda so že odprli piskavčki svoja medena grla, morda so pocingljali zvončki pod leščevjem, ki se je zgodaj otreslo snežene odeje... Za nekim skladiščem je našla podstrešno stanovanje, v katerem je stanovala Centova družina; podstrešni prostor je bil bolj prislonjen kakor pa varno

nadzidan nad zanemarjeno stavbo. Nevajena strmih, nerodnih stopnic je komaj prišla v podstrešje. V poltemi je otipala neka vrata in plašno potrkala. Bojazen jo je prevzela, morda bo užaljena žena še njo zavrnila, češ tudi ti si ena izmed onih, ki rušijo družinski mir. Pritisnila je na zarjavelo kljuko, vrata so glasno zacvilila, kakor da so skočila s tečajev.

»Ne smete se hudovati tudi nad menoj,« je otročje začela Ančka in ponudila desnico presenečeni ženi, ki jo je gotovo redko kdo obiskal.

»Kaj bom huda? Čudim se vam, da morete vztrajati v tem peklu,« se je bolestno nasmehnila Pavla in položila drobno dete v preprost košek.

»Če bi le malo vedela, kam pridem!« je priznala Ančka svoj nepremišljeni korak in začela odvijati denar.

»Ne zamerite! Za vaša malčka sem prinesla nekaj denarja. Tako srčkana sta! Bo za oblekco, kar vzemite ga. Denar je pošteno prislužen, tudi v hudi potrebi se ne nahajam, lahko ga pogrešim.«

Solze so polile ženo, ko je zagledala denar v dekletovih rokah. Saj ni šlo za običajni dar, ki ga vržeš revežu iz navade. Tudi drobec svojega srca in sreče ji je darovalo neznano dekle. Obe sta začutili neko skupnost, obe je prežela zavest, da sta si končno enaki po licu in duši. Poleg nju pa je žilo dvoje otročičkov, nedolžnih in drobnih; iz njihovih lepih očesc je sijala nebeška sreča. Bog je blagoslovil to uro, da sta zaslutili žena in dekle neko lepšo zarjo, ki jo pričakujejo vsi, ki so ponižani in pozabljeni, ki niso deležni sadu Kristusovega opomina: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!

Ančka se je morala kmalu posloviti, da ne bi opazila gospodinja Lizi njene nenadne odsotnosti ali pa celo osumila, da kuje z nesrečno ženo kakšne naklepe proti njej!

»Potolažite se, draga Pavla! Bog vam bo obrisal solze in preložil težave.«

»Tudi vam naj nakloni več sreče. Ostanite dobra in ne zamerite, ako sem tudi vas kaj žalila. Bila sem razburjena, materinstvo je sveta in nedotakljiva stvar, gorje mu, kdor skali v družini mir in srečo.«

(Dalje prih.)

Voditeljica centrale za številne nemške organizacije. Gospa dr. Else Wex, ki je že dolgo časa zavzemala vodilna mesta v nemškem ženskem gibanju je bila pred kratkim izvoljena za predsednico novoustanovljene zadruga »Hiša nemške žene«.

Bog ti je dal mamico . . .

Ko si bila še majčkena v zibelki, so se sklanjale nad teboj mamičine oči in mamičini roki sta ti poravnavali blazinico, odejo.

Na mamičino srce si se privijala tolikrat, ko so ti polzele prve solze iz oči in mamičina ljubezen te je zazibala v sen.

Vsak tvoj smehljaj jo je osrečil, vsaka tvoja boleost ji je zagrenila dušo in nko si ležala bolna je prisluškovala polna materine bolesti tvojemu dihu.

Učila te je prvih besedi, vodila prve tvoje korake in te navajala v dneh nedolžnosti polne vere k tvojemu Stvarniku. Presrečne ure, ko si sedela v njenem naročju in spoznavala po njej velikega mojstra vseh dobrot.

O, pač, bile so najlepše ure, ki jih je živelo tvoje detinstvo! Čista, nedotaknjena si zrla v oči najčistejšemu in tvoje srce je hotelo po njegovih potih. Toda življenje preplavlja, vihari . . . in ne pušča nikogar nedotaknjenega. Tudi v detinstvo in mladost se zaганjajo dostikrat besneči valovi in tudi čolnič tvojega življenja so že objemali. Prišla so prva nesorazumljenja.

Kaj je preživela in okusila mamica, koliko preplakala, pretrpela in žrtvovala zate! Vse za prihodnost in za dušo svojega otroka, vse za njegov napredek in za njegovo večnost. Ljubezen jo je vodila k temu, neskončna materina ljubav. Vedno ti je bilo odprto njeno srce, čeravno si ji ti svoje zapirala. Samo priti ti je bilo treba in vse je bilo pozabljeno, kar se je zgodilo grenkega za srčno njeno bolečino.

Svetovalka ti je bila, posredovalka pri očetu, čuvajka tvoje duše in kažipot na tvoji stezi. Čutila je s teboj, vso se ti darovala. Vsebina njene molitve si bila ti, vsebina njenih žrtev in odpovedi.

Sedaj si v vrvežu življenja in si jo morda pozabila, ko je dala svoje zadnje, da te vodi in ti pomore. Oj, kako jo to boli! Skrivaj si otira solze, ki jih plaka polna materinske boli, materinega gorja; popolnoma druge solze so to, kot se plakajo sicer. Ne pusti je več plakati, ne hoti teh svetih solz, daj, da se zopet sklenejo nje sveti roki k materinski zahvali, tebi v blagoslov materinski.

Bog ti jo je dal, tvojo mamico, da jo spoštuješ in ljubiš do zadnjega tvojih dni, ker ona se ti je darovala vso, vso v nesebični ljubezni.

Beloglavec-Krajnc Draga:

Klopotci pojo . . .

III.

(Nadaljevanje).

Visoko se bočijo stoletna debla v Črnem lesu; zelen mrak prepreza globoko gozdno osrčje, pleza po raskavem lubju in starem bršljanu, se spušča na mehko pot ter preži kakor zvita črna kača, da se priplazi človeku v srce, kjer kljuva z blaznimi utripi, da odrevene udje v mrzli zoni; opolzki črv se ovija misli, da blodijo o nemirnih duhovih, o zakletih pošastih.

Zato je Kristi korak hiter in plašen, zato ji blede ličece in so oči odprte v širokem blesku.

Iz trga hiti domov. Tu, tu po beli cesti se šeta baje včasih visoka črna postava rajne grofice. O Bog! Umrla bi, če bi videla le njeno senco! . . . Ko plah metulj se podi po zeleni sencu — — — kar, o, Bog! V silni grozi ji klecnejo kolena, ji zasenči oči rdeča megla. Opotekajoče roke zgrabijo razpokano smrekovo deblo. Srce ji bije v mrzličnih utripih. Videla je, videla, kako se odrtrga

visoka vitka črna senca iz zelenja. Pravijo, da prinaša grajska gospa le nesrečo — — O, o, saj ni bila prevara. Videla je, sedaj tudi sliši. Črna senca ji je vtisnila nepoznano slutnjo nesreče, a zvoki bližajočih se korakov utopijo zadnje sled strahu. Sliši prožno, znano, ah, tako znano hojo, da ji živa rdečica zalije bleda lica in ji objame srce močna in sladka toplota.

»Klanjam se, Krista! Kaj pa stojiš pri drevesu ko kip, da sem se že daleč čudil sveti podobici!«

»Silvo, ti!« Vse mlado srce je v ljubljenu imenu. Več ne bi mogla razodeti, če bi imela angelske jezike. Mlademu razvajencu ugaja čar ljubeče dekliske duše. »Krista, lepa si ko divja roža na polju; ko vidim nalepotičene mestne gospodične, te primerjam ž njimi. In verjemi: lepša si ti, vedno lepša.«

Krista piše opojno vino laskajočih besed. Tesno in sladko ji je, da samo z vzdihom premoti gostobesedni slap. Tudi Silvo vzdihne: »Pusto življenje! Žalostno tako, da ga še svojemu psu ne bi privoščil. Edini svetli trenutki so takšni ko sedaj. Tebe vidim, Krista in je ves svet lepši.« Lahno ovija roko krog dekliskega tilnika. »Krista, nesrečen sem.« Žalostni zvok besed jo udari v srce, da ji zableste oči v vlažnem sijaju. »Ti, Silvo, nesrečen?« Črna kodrasta glava klone ko v silni žalosti. Temne veke zastirajo pogled in le rahel vzdih se prikrađa na drhteče ustnice. Nežna skrb prevzame Kristo. »Silvo, kaj ti je vendar? Povej, povej!« »Oh, ko je tako težko govoriti! Sram me je. Pa ti, dušica blaga, sladka, me edina razumeš. Ti me ne boš obojala kakor me brezsrčni oče.« Nežno in ljubeče se ga oprime dekliska roka. »Veš, Krista, moji skrbi se pravi denar.« Krista osupne. »Denar!« »Da, denar. To so najgrše skrbi.« »Sploh bi se morala družba preurediti. Ti stari aristokracijski nazori ne spadajo v današnjo družbo.« »Silvo, da bi bilo — Potem ne bi bilo zidu med nama.« Elegantno ji poljubi mladi kavalir zagorelo rokco. »Saj ga tako tudi ni. Reci, Krista, da ga ni!« »Silvo!« »Poslušaj! Že lani sem spoznal na Dunaju visokošolca, s katerim sva kmalu postala najboljša prijatelja. No — revežu je umrl oče, vržen je bil hipoma v najbednejše razmere. Ne bil bi človek, če mu ne bi bil pomagal. A kako! Do sedaj sem delil svojo podporo od doma ž njim, a sedaj mi je oče to ostro prepovedal. Oh, in jaz sem zastavil svojo plemiško besedo, da ga ne bom zapustil!«

Vlažno so zablestele temne fantove oči. Kristo objame val blaženega ponosa. »Silvo, ti dobri, blagi!...«

V daljavi se belijo prve vaške hišice. »Tako. Dalje ne grem. Veš, jeziki!« »Kaj zato, če tebe ni sram, da greš z mano, kmečkim dekletom!...« »Ah, Krista, dušica zlata, to je poglavje zase!« Začudeno ga vprašujejo dekliske oči. Prej ni bilo stene med nama, sedaj pa je to poglavje zase.

»Še nekaj, Krista! Ti bi mi pomagala, če bi mogla, kaj ne?« »Jaz? Če bi mogla! Še vprašaj?«

Slednjič je zopet sama na široki cesti, tlakovani z rdečim žarom ugašajoče zarje. Večerne sence ovijajo dolino z božajočim hladom, polja in hišice mirujejo. Le mlado deklisko srce je nemirno, ko se ozira v temne sence Črnega lesa. Zopet se je zganila senca v zatišju, kaj, če se sprehaja grajska gospa, prinašajoč nesrečo?...

Klopotci pojo nemirno in hripavo, morda svareče?

IV.

V Korenovo izbo lije nedeljski popoldan s slovesnim mirom, ki praznično pregrinja očrnele stene s starimi svetniškimi podobami. Svečan počitek pa ne more pregnati težke megle skrbi, ki kakor svinčen obroč utesnjuje misli, da so polne ostre teže.

Korenu so oči vroče in z rdečim, suhim pogledom berejo v zažgonetnem obličju trgovca Mohorja, ki se v skopi nerodnosti smehlja in z visokim zadirčnim

glasom venomer ponavlja: »Saj sam uvidiš, težko je, težko. Ne pobiram denarja na cesti.« »Vsaj dve leti še, samo dve leti.« Korenu drgeta glas, ko da je berač na široki cesti, ponižan, razgaljen in da ga gleda tisoč začudenih, zasmejujočih oči.

»Vole bom prodal prihodnji mesec. Vsaj nekaj bo.« »Hm, pa gotovo. Ja — in drugo?« »Dve leti, dve leti...« »Hm, hm; dve leti je dolgo, dolgo. Še težje boš plačal. Saj veš, obresti... jaz tudi ne morem kar tako, čeprav te imam rad. Ja, torej, to, kar boš dobil za vole, mi izplačaš takoj. To pač takoj.« »Tako, takoj. Ne bom kupil ženi rute, ne sebi čevljev. Ta denar je tvoj. Samo za ono še počakaj!« »Pol leta počakam; delj ne morem.« »Oh, dve leti še, dve leti, potem — —« Težko mu klone glava. Kaj potem? Potem dalje berači za par bežnih mesecev, potem, — oh, nič misliti. To je najslajše.

V mučno zategnjen molk zveni srebrn smeh. Mohor nagne pogled skozi dolge veje svežega rožmarina. »Hm, lepo dekle je tvoja Krista... Hm, hm, no, pa počakam.«

Miloščina je zadnja beseda, a Korenu je blagoslov, je vir novih moči. »Vsa fara govori, da si poštenjak od temena do pete. Res!« Dvoje desnic se krepko sprijemlje, Korenu je vlažni pogled poln hvaležnosti, Mohor pa skrivoma računa.

Klopotci pojo v nedeljsko tišino: Denar, denar, denar...

V.

Korenova mati boža z ljubečimi rokami skrbno zlikano, po solncu in poletju dišeče perilo. S tresočimi prsti poravnava sleherni gubico, zlađa skrbno kos za kosom v star rjav zaboj, ki lahno zavzdihne pri vsakem novem bremenu. Materine ustne drhtijo ko v molitvi in vsaka kretnja trudnih, izmučenih rok trosi blagoslov ljubezni.

V drobne, tanke rutice, kjer so sestrični nežni prstki uvezli dvoje malih črk »KT«, pa zavije materina roka mlad vršič svežega rožmarina. Z velimi ustmi se plaho dotakne rosneža lističa, ljubeče položi drobno zelenečo vejico v snežno belino. Če ga bo bolela v tujini noč brez spanja, brez sladkih sanj, da bodo polzele iz skelečih oči skrivne, radovednemu dnevu trmasto prikrite solze, bo dehtel iz hladnega robčka vonj domačega rožmarina; morda ga bo tolažil poljub materin; morda mu bo blažil ostro domotožje usmiljen sen o domu...

Nemiren in težak je molk po večerji. Materino srce podrhteva v bolestni slutnji, katero pa taji s poslednjo lučko upanja. Očetu se vžigajo in tonejo iskre v jeklenih očeh ko bliskavica v vroči dalji. Krista plašno pogleduje bratovo vznemirjeno obličje, ki nocoj skrivnostno sije v mladi sreči. Le v najtajnejši temini črnih oči ugaša plamen, ko da bi se duša poslavljala od ljubljenih sanj...

Danes, danes, ko je vriskal poletni popoldan v zlatem razkošju, ko je duh zorečega klasja prepajal vroče ozračje do daljnega obzorja, — je padla beseda, dolgo s hrepenečimi sanjami zaželenā.

Sredi drobne steze, ki vodi preko zlatega polja, sta se srečala. »Tea!« »Tine!« Molk, ki ju je ovijal v mehko zadrego, je pretrgala prva drzna beseda, ki se mu je odtrgala od ust. Kaj je jecljal v srečnem zanosu?

Le ena njena beseda se mu je zasekala v misli, mu je objela dušo z obetom sreče. »Ko bosta minili dve leti, takrat skušaj svoje srce do dna! Potem govori!«

Hladen odgovor, a vendar je zadehtela v srcu cvetka upanja z mladim razkošjem.

Danes, ko — »Reci vendar nekaj!« Začudeno strme v Tinetov obraz štirje pari oči, ki ga izprašujejo. Kristi se je bila utrgala beseda, ki ga je zdramila iz sladkih sanj. Tuj ji je glas in raskav. »Kaj naj rečem?« Zmeden smeh spremlja v zadregi izgovorjene besede, saj čuti, da mora vsak trenutek planiti iz njega. »Torej, povej! Kdaj pojdeš v semenišče?« Oče si odkašlja v zadregi ter si

bríše z veliko rdečo ruto mrzel pot, ki mu rosi vroče čelo. Tinetu stisnejo mrzle klešče suho grlo, da se odrtrga hripavo iz njega. »Ne mislim v semenišče.«

Krista se strese ko tanka šibica. »Tine!« Mati zapre oči. Naj nihče ne čita v njih, da nesejo njene najslajše, dolgoletne sanje k pogrebu. Jurij poveša glavo ko pod težkim bremenom. Delal je z veseljem in ponosom — in sedaj! V očetu pa vzkipi dolgo zatajevani srd. »Kaj potem misliš?« Glas pade ko grom. Bolečina ranjenega ponosa narekuje grenke besede: »Vidiš, s temile prsti sem grebel denar iz zemlje, da so krvaveli in se skrivili. To, to niso več roke. Spačene lopate so, ki drgetajo od slabosti. Tako so izmučene.«

Vsaka besda je nož, vsaka rani, — a še hujša nevihta sê zbira. V Korenu vre, kipi togotna jeza, ki se hoče maščevati, streti onega, ki mu je strl veliko upanje. Trdno se stiskajo rjave pesti, oči bulijo z belim pogledom, vrat drgeta v sunkovitih krčih, — tedaj pa začuti na skrčenih ramenih hladno dlan. Če bi se dotaknila ta roka v tujem svetu v polnočni temi, bi jo spoznal.

Visoka šola za kuharsko umetnost. V Leipzigu je že vrsto let ustanovljena Carola-šola, ki razpolaga z vzorno urejenimi šolskimi kuhinjami, v katerih se izobražujejo bodoče gospodinjske pomočnice. Smoter te gospodinjske šole je predvsem ta, da pouče mlada dekleta v smotni uporabi hranil in v pravilni uporabi kuhinjskega urodja. Slika levo zgoraj: učiteljica pripravlja vzorni tedenski jedilni list. Desno zgoraj: priprava močnatih jedi. Spodaj levo: pogled v kuhinjske prostore. Desno spodaj: vkuhavanje juhe.

»Ne jezi se! Glej, če nima poklica, je boljše, da kaj drugega študira. Če bo velik gospod, bo domu v čast.«

Gromska strela! Saj niti ni mislil toliko nase, ko je posul sina s točo grenkih besed. Če ne bo tako, bo pa drugače. Se bo že vdal. Samo, da bo sin slavljén in češčen! Največ trpi za njo, za ženo svojo dobro, krotko. Edina lučka njenih starih dni naj ugasne!... Sedaj pa prosi za sina!

Svetnica si. Jaz, grešni človek, te nisem vreden. Popravlja si umazani klobuk ter prime staro železno kljuko, da se stresejo šibka vrata v zarjavelih tečajih. »Da veš, podpirali te ne bomo. Dom ti pa je vsako uro odprt.« S tem hiti Koren v poletni večer. Jurij objame brata in le ena edina beseda mu očita: »Zakaj?«

Mati pa tupa v sinovo srce z rahlim glasom: »Tine, saj ni nič, če ne moreš! Samo mislila sem, da bi bilo v tvojo srečo. Tudi to sem mislila, da poznam tvojo dušo.«

O, težko je Tinetu. Veliko težje kakor je pričakoval. Mati, mati! Ogoljufal sem te za tvojo najslajšo željo, strl sem ti najjačjo oporo, ki ti je pomagala nositi ostrorobo breme vsakdanjih skrbi; upihnil sem lučko, ki je svetila tvojemu srcu v mračnih dneh. O mati, da bi mogel! Mati, razsrđi se, da zapuščam začrtano pot, očitaj mi, da sem kriv tvoje boli, a ne tolaži me, ne božaj me s sleherno besedo!

Vročične misli mu režejo razbeljno čelo, mu kljuvajo potna senca, da je srce bolno in razdvojeno.

Tine zagrebe omamljeno glavo v ledenomrzle dlani. Miru, miru! Sunkoma plane iz soparne izbe v večerni hlad.

Krista stopi trudnih korakov v kuhinjo, da pospravlja, mati pa poklekne k staremu razpelu. Roke so trudne in vele; bleđa ustna šepetajo: »Zgodi se tvoja volja!...«

Vdane so besede, vdano je žalostno srce, iz oči pa vro bridke solze.

(Dalje prih.)

Dušica:

Zakaj jočeš, mati?

Zakaj jočeš, mati?

Jočem, ker sem tako uboga, da nisem imela s čim nahraniti svoje dete, da nisem imela oblekce, da bi je očuvala pred mrazom. Dala sem je tujim ljudem in zdaj jočem, ker vem, da moje dete — ni več moje...

Zakaj jočeš, mati?

Obiskala sem svojega otroka. Ta pa mi ni prihitel v objem, niti rokce mi ni podal v pozdrav — ne — le proč se obrnil od mene in — zbežal. Ljudje pa so ga pohvalili zato...

Zakaj jočeš, mati?

V nevarnih letih je moj otrok. Bodo li umeli drugi njegova nagnjenja, kot jih umejem jaz? Bojim se, da ne. A ne smem se mu približati, ne smem mu svetovati. Tisti, ki so ga vzredili, si laste pravico, odločati mu bodočnost. Moje ubogo dete!

Zakaj jočeš, mati?

Nesrečen, beden je moj otrok. Tolažbe išče in vzpodbude, a ne najde je. Edino jaz bi mu jo dala, a on ne more k meni. Zaprli so mu pot do mene, ko so mu omadeževali sveto sliko matere z najgršim. Kdo jo zopet opere, kdo mu vrne zaupanje in vero?

Ne joči, uboga, nesrečna mati!

Vzeli so ti dete, odlujili ti ga, iztrgali iz srca tvojo sliko. Prišli bodo dnevi bojev, zmag in porazov, dnevi dvomov in obupa, žalosti in trpljenja. Kadar spozna krutost živoljenja, kadar spozna božanstvo ljubezni in demonsko moč strasti, kadar spozna, kako lahko je pasti in kako težko ostati, takrat mati — se vrne tvoj otrok k tebi. Ne samo vse odpuščajoč, nego — odpuščanja proseč.

Živoljenje je trda, a pravična šola. Kogar živoljenje vzame v šolo, ta spozna, kaj je prava veličina ljubezni.

Zato mati — ne joči, nego upaj, čakaj in moli!

Mira Golobič:

Otroka so ji vzeli . . .

Tako mi je v duši, ko da se je danes zgodilo.

Točno pred tremi leti so me poslali učiteljevat v Belo Krajino, v vas mojega sedanjega moža. Kajpada mi je bilo do takrat dosti nepoznano življenje kmetijskih ljudi. Tudi zemlja mi je bila tuja. V tej lepi deželi pa sem se zagledala v srce kmetškega človeka in njegove zemlje. Čudovito je razmerje teh ljudi do zemlje. Zdi se, ko da se razteza od Gorjancev do Kulpe eno samo veliko srce, srce zemlje in človeka, srce kamena in ptice, srce vinske trte in loze . . .

V tej deželi sem doživela poleg ljubezni tudi bridkost, ki je ne morem pozabiti.

Moj gospodar je imel poln hlev živine, katero sem sleherni dan obiskovala. Moja ljubezen do teh zvestih živinskih oči pa se je do zadnjega vlakenca raznežila, ko sem neko jutro zazrla v pregraji Čado, ki je z neskončno ljubečimi očmi motrila telička, svoje pravkar povito dete . . . Po svoje ga je poljubljala po glavi, po hrbtu, po nogah. Nikoli ne vidim v človeških očeh toliko ljubezni, kot sem jo čitala tiste dni v očeh te živalske matere. Oh, kako sem sleherni dan pred šolo in po šoli pohitela k tema dvema ljubljencema.

Neki dan pa sem bila z doma. Ko sem se zvečer vračala v ljubljeno vas, sem že zdaleč čula pretresljivo mukanje. Sleherni vzklik — ko da me nekdo z vročo iglo prebada v srce. Poznala sem glas in zaslutila vso grozo: prišel je mesar in iztrgal iz pregraje telička, hkrati pa srce njegove matere . . .

Ljudje po vasi so vedeli: Mihoča krava. Seveda ni nihče pri tem občutil bolečine. Taka je pač usoda vseh glav v njihovih hlevih.

Jaz pa nisem imela miru. Noč za nočjo, dan za dnem ta pretresljivi klic. Klicala je za svojim izgubljenim otrokom. Ta pa se ni odzval. Jasli so stale pred njo nedotaknjene: Zaman so ji nosili deteljo, otavo, debelačo. Srce hlevne matere je umiralo.

Po osmih dneh se je Čada zgrudila pred jasli in samo onemogli, neskončno žalostni glasovi so prihajali iz nje. Prišla sem se poslovit. Začele so se namreč počitnice. Pobožala sem revico po širokem čelu. Takrat je dvignila dvoje velikih, otroško zvestih oči, in iz njih sta se potočili dve solzi. Nič glasu ni bilo več.

Prišel je mesar tudi po njo, da je sledila pot svojega otroka . . .

Prva ameriška diploma-
tinja. Novi ameriški pred-
sednik Roosevelt namera-
va imenovati gospo Ruth
Owen, hčerko državnega
tajnika Bryna v Wilso-
novem kabinetu, za po-
slanika Združenih držav
na Danskem.

O novem stanovanju.

Pohištvo.

Stanovanja niso zato, da v njih uredimo pohištveno razstavo, ki naj bi trajala smorebiti vse naše življenje, ali vsaj tako dolgo, dokler se ne preselimo v novo stanovanje, ne zato, da delamo ponovno vsestranske kompromise, da si uredimo ali natrpamo med štiri stene vse stvari, ki smo jih podedovali ali nakupili ob tej ali oni ugodni priliki. Naše stanovanje naj bo prostor, katerega nam ustvarijo stene, tla in strop, poživijo okna in vrata. Pohištvo pa mu naj da umirjenosti in podčrta namen prostora. Pohištvo naj bo mirno in lepo, predvsem pa priročno in enostavno. Vsakemu je jasno, da so omare v naših prostorih samo zato, da imamo v njih shranjene svoje obleke, perilo, raznovrstne kuhinjske priprave, posode itd., pa seveda tudi knjige in sploh vse predmete, ki jih brezpogojno vsak dan uporabljamo, ki so nam nujni in brez njih ne bi mogli v času in položaju primerno udobno živeti. Vse te stvari si bomo tako uredili in pospravili v zaprte prostore, katerim pravimo omare, skrinje, komode, police itd., da so nam stalno priročne, ostanejo čiste, da niso prahu izpostavljene, predvsem pa tako, da ne izgubimo preglednosti in najdemo vsako stvar takoj, ko se nanjo spomnimo, oziroma hitro potrebujemo. Koliko prepira, jeze in nervoznosti v domačem krogu nam prihranijo lepo pospravljene in svojemu namenu služeče omare!

Jasno nam bo torej, da nam ne bo zato omara dragocena, ker je iz tega ali onega zlahtnega furnirja, okrašena s tako ali slično risbami, ali zato, ker sosed nima tako lepe in oči izzivajoče opreme, temveč samo zato, ker je po svojih merah po višini, globini, dolžini, po svoji razdelitvi tako lepo in udobno urejena, da nam je takoj priročno ponudila predmet, katerega smo pravkar zaželeli in nismo imeli niti najmanjše nejevolje v svojem srcu ali nestrpnosti, ko se nam vsem v življenju tako mudi in nam pogled na uro prečestokrat jemlje vso vedrost z naših lic.

Omara za obleke naj bo taka, da lahko lepo obesimo vanjo vso svojo obleko. Poleti letne obleke bližje k delu, ki ga odpiramo, zimske globlje in zavarovano proti molju. Perilo zložimo na prilične police tako, da nam ne bo treba prelagati deset lepo zlikanih srajc in vsako razviti in zopet zložiti, da najdemo končno oni komad, ki ga rabimo. S tem si prihranimo predvsem na času in jezi.

Ker pa ima vsaka stvar svojo določeno mero in obliko, bo seveda temu primerno ustrezal tudi v obliki prostor, kjer imamo vse shranjeno. Kuhinjsko posodo bomo tako zložili v omaro, da nam zaseže najmanj prostora in nam ne bo treba predevati celo grmado porcelana, da najdemo končno skodelico ali zobotrebce. Kolikemu ropotu in razbitemu porcelanu s končnim preprirom se s tem izognemo!

Pa še nekaj! Kaj je lepše izpričevalo za človeka, če ima samo zato knjige, ker so mu najboljše prijateljice in jih zlađa v lepo knjižno omaro v kakem historičnem ali nemožnem slogu, ali pa, da ima omaro ali polico res zato, da lepo spravi knjige ali mape, za katere je z ljubeznijo žrtvoval ne malo denarja in da je deležen, ko te knjige čita, duševnega bogastva svojega ali tujega naroda?

(Se nadaljuje.)

† Kolodvorski misijon †

Kolodvorski misijon v Ljubljani.

(Letno poročilo.)

Že nekaj let sem se je v Ljubljani pripravljala ustanovitev Kolodvorskega misijona. Razne ženske in strokovne organizacije so v medsebojnih razgovorih poudarjale in utemeljevale potrebo te socialne naprave tudi za Ljubljano. Do uresničitve te misli je prišlo 1. aprila 1932, ko je začel na glavnem kolodvoru v Ljubljani poslovati Kolodvorski misijon. Dotok deklet z dežele v mesto je bil vedno močnejši in zato je bilo tudi vedno več takih, ki so nujno potrebovale pomoči, nasveta, navodil. To delo je prevzel Kolodvorski misijon, ki je del Internacionalne katoliške zveze za varstvo deklet. Ta internacionala ima svoj sedež v Fribourgu, v Švici (Association Catholique Internationale des Oeuvres de Protection de la jeune fille, Fribourg, 24, Grand'Rue), po vseh državah pa ima včlanjene organizacije istega imena. Delo ljubljanskega Kolodvorskega misijona se razteza na vse vlake od 7 zjutraj do 22.30 zvečer. Delo na kolodvoru vrši nastavljena kolodvorska pomočnica. V pisarni Kolodvorskega misijona, Masarykova cesta 12 nasproti glavnega kolodvora pa je posvetovalna pisarna, na katero se obrača ženstvo, ki potrebuje navodil ali nasvetov za svoje potovanje. Od 18. julija 1932 ima Kolodvorski misijon tudi svoje zavetišče v Marijinem domu, Kotnikova ulica 8. Na delo Kolodvorskega misijona opozarjajo lepaki, ki jih je p. n. železniška direkcija radevolje namestila na vseh večjih železniških križiščih. Prav tako so plakati Kolodvorskega misijona izvešeni pri vseh cerkvah in v vseh vaseh na isti način, kakor je za to tam navada.

Od 1. aprila do 31. decembra je izvršil nastopno delo:

Nasvetov v 456 primerih, 86 moških, 370 ženskih.

Pomoč v 252 primerih, 40 moških, 158 ženskih.
43 otrok, 11 družin.

Varstvo v 13 primerih mladostnim dekletom.

Spremstvo v 60 primerih, 9 bolnišnico, 7 k policiji, 8 v prometno pisarno, 5 na magistrat, 7 na bansko upravo, 4 k sodnji, 6 na konzulate, 12 h karitativnim ustanovam, 4 k drugim.

16 krat je bilo klicati rešilni auto,

12 krat na borzo dela,

5 krat oskrbeti prevozno sredstvo,

7 krat obvezovati ranjene,

2 krat pomagati pri porodu,

5 krat so prosili drugi Kolodvorski misijoni za pomoč.

V pisarni Kolodvorskega misijona se je oglasilo 152 deklet za službe, ki jih je pa Kolodvorski misijon napotil na druge posredovalnice, ker sam še nima pravice opravljati tega dela. Vložni zapisnik pisarne izkazuje 204 došla in odposlana pisma, medtem 8 od inozemskih Kolodvorskih misijonov.

V zavetišču Kolodvorskega misijona je od 21. junija do 31. decembra prenočevalo v 191 nočeh 172 deklet, in sicer:

106 deklet	1 noč,
26 deklet	2 noči,
13 deklet	3 noči,
11 deklet	4 noči
6 deklet	5 noči,
4 dekleta	6 noči,
1 dekle	9 noči,
1 dekle	12 noči,
3 dekleta	13 noči,
1 dekle	17 noči.

Od teh je bilo: 150 Slovenk,
3 Hrvatice
5 Srbkinj,
<hr/>
158 Jugoslovank.
4 Avstrijke,
2 Nemki,
2 Čehoslovakinji,
4 Italijanke,
2 Ogrki,
<hr/>
14 inozemk.

Morebiti se zdi, da je to delo malenkostno; vendar je treba pripomniti, da je marsikatera tiha skrb in varnostna odredba rešila marsikatero deklo, ki bi bilo brez pomoči Kolodvorskega misijona predano v roke brezvestnih izkoriščevalcev. Vse delo Kolodvorskega misijona se vrši brezplačno, sprejemajo se le prostovoljni darovi, za katere moremo to napravo le prav iskreno priporočati.

Pomenki med sabo

Razgovori z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Tarzila. Kar hitro si zopet prišla. Prav. Nič ne maraj, če je bilo Tvoje dobrohotno pismo tako sprejeto. Storila si pač svojo dolžnost in zdaj Te čaka druga: da prav pridno moliš in pogosto pišeš, a ne kaj podobnega kot zadnjič, ampak domače novice in podrobnosti, ki veš, da bodo razveselile. Na ta način ohraniš zvezo z domom in pokažeš, da nisi občutljiva. Čez čas, n. pr. za praznike pa popiši lepo praznično razpeloženje doma in podobno, da doma ne pozabi. Pozneje se bo še kaj drugega pokazalo. Do tedaj se lahko zopet kaj pomnimo.

Trepetajoča rožica. Nič novega nisi povedala. Takih dogodkov je mnogo v življenju, zlasti v mladem življenju, ko nihče človeka ne razume. A to še ni najhujše, ampak to, da se človek tudi sam ne razume in zato ne ve, ne kod ne kam. In tako je pri Tebi. Vendar moraš obvladati svoja čustva in ne kloniti že zdaj, ker podobnega ali še hujšega Te čaka še mnogo v življenju, zlasti če boš hotela doseči cilj, ki ga omenjaš. Ono delo je veliko in potrebuje in zahteva velikih in močnih ljudi. Pa tudi temeljitega znanja vsaj ene važnejše panoge; kajti tudi tam potrebujejo izvežbanih strokovnjakov na različnih področjih. Morebiti je čisto prav, ko starši žele, da se v trgovskih poslih izvežbaš. Kjer Te hoče Bog imeti, tja boš tudi prišla; zato pa: glavo pokonci in veselo na delo!

Dušica. Na, že zopet bolna? Zraven pa polno načrtov in že napol nevesta. Ali si

čitala razne zdravniške odgovore v raznih listih, da je za zakon treba trdnega zdravja? Te ga si najprej pridobi in se v bolnici ne razburjaj, ker Ti to bolezen le slabša in daljša. Sploh je pa zelo priporočljivo, da se z vsemi ljudmi svoje okolice spraviš, ali ne? Zanimalo me bo, kako se Ti obrača bolezen in kako se stvari urejajo.

Ljubinica. Kar vesela sem Te, ko se moraš boriti s tolikimi ovirami in vendar vztrajaš, moško vztrajaš. Kako moraš biti vesela po vseh dogodkih v zadnjem času, da si s svojo neustrašenostjo in seveda — z božjo pomočjo — ostala to, za kar se bije najsrdečiji boj. Bog Te ohrani in podpiraj! Veš kaj, ali bi ne hotela te svoje poti nekoliko obširneje opisati in je poslati »Vigredi«, ki bi jo potem priobčila? Ali se morebiti bojiš, da Te okolica ne bi spoznala? Na vsak način pa pogosteje piši, da ostaneva v stalnem stiku! Bog Te živi!

Regina. Tvoja boječnost se mnogokrat pojavlja pri mladih dekletih. Ustavljaj se ji, dokler si še dovolj močna, ker polagoma Te zna dobiti vso v oblast. Te ga pa ne smeš pustiti! Zato ne razmišljaj preveč in ne samevaj! Išči si dobre družčine, hodi na izprehod in čitaj dobre knjige! Nič se mi ne zdi čudno, da si to povedala, saj je prav, da se bolje spoznava! Nikar ne žaluj preveč, ker nisi mogla na učiteljske; vživi se v sedanjo pripravo na poklic, kolikor pač največ moreš! Studiraj, a ne z nekako prisiljenostjo in si privošči tudi kak prosti časek za oddih! Piši pa še kaj!

Melisanda. Bog s Teboj! In sreča Njegove posesti Te spremljaj!

Sandrina. Odoğovorim naj Ti kar na dvoje pisem. V drugem hočeš popraviti, pa si še bolj huda. Oprosti, da sem Ti napisala, kakor sem pač mislila po svoji vesti, da je prav! Če misliš drugače — in navadno so ljudje Tvoje vrste precej samonikli v misljenju — pa pač ne morem zato. Uničila sem, kakor si želela, saj razumeš, da ob strani stoječi človek nima toliko zanimanja za kako zadevo, ki se ga ne tiče. Da je nisem verjela, mi pač ne moreš šteti v zlo, ker materijalističnega naziranja ne morem z lahkoto pripisovati mlademu dekletu. — Praviš torej, da delaš in boš i dalje delala. To me veseli, da zaradi čisto osebne zadeve ne prelomiš z vsemi socialnimi načeli. Delo pa je tudi zmožno človeka dvigniti, uravnovesiti, izpopolniti. In tega Ti iz srca želim. In, če smem še kaj svetovati: pusti preteklost v preteklosti, živi sedanost zaradi bodoč-

nosti! Iz trdih besed, ki si jih razumela še trše, pa naj vzklije prijateljsko razumevanje! Bog!

F. J. Nikomur ne odgovarjam naravnost; zato sprejmi tu moj odgovor. Knjižico »Redovniški poklici« dobiš pri upravi Glasnika, Ljubljana, Zrinjskega cesta. Glede drugih vprašanj pa se osebno obrni na zavod čč. šolskih sester v Mariboru.

Majda. Zdravstvena vprašanja lahko pošlješ uredništvu in boš prejela odgovor od zdravnika.

Marija. Čudna so pota, po katerih Te Bog vodi! Pa se mi zdi, da se bo vse prav za Tebe uredilo. Upam, da se Ti bo posrečilo kmalu dobiti dobro službo. Božja volja — božje dopuščenje. Pomisli malo, če je to dvoje vseeno; potem boš vse razumela. — Kmalu zopet piši, da bom vedela, kje si!

V rožnem domu

F. G.:

V postnem času.

Odkar so se vrnil Dolinarjevi od pepelenja, vlada v vsej hiši neka resnost: post se je začel.

Skoraj čudno se sliši, da bi se kaj takega v navadni kmečki družini moglo poznati; saj je vendar prav takšno delo dan za dnem, kakor v drugih časih; prav za prav — saj bi moralo biti še veselejše, ker prihaja pomlad v deželo.

Metka je prinesla k hiši dragoceno doto: trdno vero in otroško-preprosto vdanost Cerkvi. V njeni hiši nikdar ne dokazujejo z glasnimi besedami, kakšni dobri verniki da so; pa vendar vsak tujec lahko spozna po škropilčku pri vratih, pa Srcu Jezusovem na častnem mestu pa do dobrega časopisa na mizi — kakšen duh veje v družini. Pa se pozna to v božični dobi, ko se vsa družina zbira ob jaselcah; pa svojega katoliškega prepričanja ne zataje niti v postnem času, ko je treba Gospoda spremljati v trpljenju in delati pokoro.

O, Metki se prav zdi, da se v postnem času mnogo bolj preizkuša zvestoba katoliških družin kot pa v veseli božični dobi. Že zdržek od

mesa je v današnji dobi precejšnja preizkušnja. Saj to je prav za prav čudno: za praznik nimajo mesa, ob težkem poletnem delu ne bo kaj dati v lonec, tiste redke petke v letu pa se ne morejo zdržati. Pa se najdejo napredne gospodinje, ki bi debatirale o vseh mogočih vprašanjih, ki bi znale svetovati prav ob vsaki priliki in nepriliki; postna postava, kakor jo Cerkev vsako leto razglašča, pa jim je pretežka, da bi jo razumele in zapomnile. Potem pa tisto dlakocepljenje in obračanje po svoje: tenkovestno belijo jedi z maslom ali kvečjemu s čisto mastjo — ko je vendar post; ob petkih kuhajo meso — ker je sedaj pač vse spregledano in dovoljeno; nauk, kako naj si pritrhamo pri jedi, pa popolnoma pozabljajo in preslišijo.

V sedanjih zmedenih časih je treba jasnih pojmov. Metke ne zmede vsako govorjenje o sedanjem pokvarjenem svetu; saj je vendar tako lepo na tem božjem svetu in kot poslušni otroci Cerkve smo lahko vedno srečni in veseli. Saj vendar ni nobena umetnost, ubogati in živeti tako, kakor Cerkev uči. Metka se je vsega tega naučila že doma in zato ne občuti ne ona in ne njena družina kakšnega bremena.

Seveda, vse po pameti. Zato Metka še nikdar ni pomislila, kakor so menda včasih kakšni naši skopuški dedje: »Letos je pa post zgodaj in še ne bo nič težkega dela; precej bomo prihranili!« Za zimsko delo je že prislovica, da žerjavi malico odneso in jo spet prineso. Kadar pa morajo posli na polje ali pa doma opravljajo težje delo, so tudi po cerkveni postavi razrešeni pritrgovanja pri jedi. — Pa se vendar najde toliko drugih izhodov, da pokažemo svoje mišljenje. Harmonika že zdavnaj počiva, — sedaj niti ni več časa zanjo. Toda še opoldne, ko rađio prinaša lahko glasbo, Metka ni nič kaj zadovoljna, ako hoče družina poslušati: »Post je; nekoliko se mora pa vendar ločiti, da ne bo te večne muzike!« Pa je tako zelo vesela svojih ljudi, če si dekla pritrğa pri močnati jedi ali če hlapec podari svojo kupico vina popotnemu, češ: »Naj bo za post!« In se je zdelala sama sebi najmanjša in najnevrednejša v družini, ko je lansko leto v velikem tednu hlapec spravil svojo tobačnico v kot in menil: »Veliki teden se mora pa že malo razlikovati od drugih!«

Nobenega licemerstva nikjer; od delavniške jutranje sv. maše, h kateri o postu hodijo Dolinarjevi izmenoma, pa do večernega žalostnega dela sv. rožnega venca: vse je le neprisiljena priprava na veliko noč. To vse je v postnem času prav tako umevno, kakor da so veseli vsakega solnčnega dne, ko morejo na polje orat in sejati. Vse to je le prehodna doba. Ako zemlja ne bi bila spočita, ne bi mogla znova roditi; ako srca ne bi bila pripravljena s postom in pokoro, bi bila velika noč mnogo manj praznična in vesela.

Meni se pa zdi, da moramo na materinski praznik posebno moliti, da bi bile vse slovenske matere in gospodinje tako neomajno verne in dobre, kakor je Dolinarjeva Metka.

Širite Vigred!

Mi kljubujemo prehladu, kašlju, katarju itd.

Kaiserjevimi prsnimi karamelami s 3 jolkami

Dobe se v lekarnah, drog. in kjer so vidni plakati.

KAKO SE IZRAŽAJO SLAVNI PEVCI IN UMETNIKI, kot n. pr. Franz Lehar, Hansi Niese, skladatelj Kalman i. t. d., o Kaiserjevih prsni karamelah: Kaiserjeve prsne karamele teknejo izborno. Lehar, Wien 1932.

Vaše Kaiserjeve prsne karamele so izvrstne! Rahljajo in ovlažujejo tako, da se kmalu lahko govori o dobrem učinku. Priporočam jih najbolje Hansi Niese, 1932.

Rad Vam potrjujem, da so mi pri kašlju, hripavosti in katarju vedno pomagale Vaše Kaiserjeve prsne karamele. Komorni pevec Alfred Piccaver, Državna opera, Wien, in Viktor Flemming, tenor pri Radio Wien.

Slično in še pohvalneje se je izrazilo še 44 slovutih umetnikov in pevcev.

Gospodinjstvo.

Gospodinja, ki hoče kuhati zelo uspešno, t. j. brez izgube časa, mora že prejšnji večer premisliti, kaj bo kuhala drugi dan in česa za to potrebuje; zato mora vse potrebno že prejšnji dan nakupiti. Za nakupovanje pa si moramo zapomniti:

1. Kupujmo le dobre stvari, če so tudi nekoliko dražje, na ta način namreč lahko materijal tem bolje izkoristimo. Če n. pr. kupimo dobro meso (mišičevje), potem dobimo manj kože, vlaken in vode, vendar pa skoraj še enkrat toliko beljakovine. Dobra moka se pri kuhi nakuha, slaba pa ne; vsako pecivo iz boljše moke bolje vzhaja in je okusneje, kakor pa iz slabe. Torej le iz dobrega materijala lahko pripravimo dobre jedi.

2. Kupujmo hrnila bolje v večji množini, kakor le za sproti. S tem prihranimo čas in denar.

3. Kupujmo le v zanesljivih trgovinah in pri zanesljivih ljudeh, ker vemo, da dobimo nepotvorjene in ne stare stvari.

4. Plačujmo rajši sproti, ker s tem vsaka trgovina že v naprej računa in potem tudi postreže z boljšim in cenejšim blagom.

Gospodinja naj s kuhanjem prične pravočasno. Zato mora vedeti čisto natančno, koliko časa rabi za kuhanje ta ali druga jed. Preden začne kuhati, naj si pripravi potrebno kurivo. Pri kuhanju je zahtevati največjo čistočo. Kuharica sama mora biti snažna; obraz, roke, obleka in predpasnik snažni

in lasje urejeni. Za brisanje posode, porcelanaste in železne, mora viseti v kuhinji posebna brisača, prav tako pa tudi posebna brisača za brisanje rok. Ni neobhodno potrebno, da morajo biti vse te brisače prav v ta namen kupljene, lahko si jih gospodinja pripravi tudi iz raznih kosov perila, ki so prišli že iz rabe. Vselej pa naj gleda, da eno in isto brisačo ali cunjjo rabi le za eno porabo. Tudi posoda mora biti snažna in je treba gledati, da pridejo le snažna hranila v lonc. Vse tozadevno delo je treba skrbno in razumno izvršiti. Vseskozi pa je treba skrbeti za ogenj, da ne ugasne. Preden začne gospodinja kuhati, naj pripravi tudi potrebno vodo, da med kuhanjem ne porablja časa še za to. V poletju sočivje ne rabi toliko vode, kakor pozimi, ker je sočnejše. Pri jedeh, ki dalj časa potrebujejo za kuhanje, je treba računati tudi s tisto vodo, ki izhlapi. Po množini in kakovosti jedil je treba tudi vzeti razne dodatke. K temu le par migljajev! Sveže sočivje je najbolje, da denemo v vrelo vodo in ga hitro skuhamo. Listnato sočivje zahteva nekoliko soli, da si ohrani prvotno barvo in se manj izluži. Suho in starejše sočivje je treba najprej oprati in zlasti stročnice že prejšnji večer namočiti in jih drugi dan z isto vodo pristaviti k ognju. Vsako sočivje, ki se kuha, je treba večkrat do dna premešati, da se ne pripali. Velikost lonca in sploh posode je treba vzeti primerno množini jedi. Gospodinja mora skrbeti, da ima med kuhanjem stalno na štedilniku vročo vodo za prilivanje in tudi pozneje za pomivanje posode.

Snaženje sočivja, krompirja in sadja je treba še posebno skrbno izvršiti. Krompir in sadje belimo zelo tanko, ker je večina beljakovine najboljše kakovosti neposredno pod lupino. Krompir in sadje je treba hitro oprati, takoj zaliti in postaviti k ognju.

Korenasto sočivje, ki se ga drži še prst, je treba, še preden ga belimo, temeljito oprati, potem pa še enkrat. Iz zelenega sočivja je treba otrdele dele izločiti, ker se ti ne skuhaajo. Zelne glave lahko zrežemo ali tudi zribamo, špinačo in ohrovt pa na drobno seseklamo ali zmeljemo. Seveda moramo pred tem v veliki posodi in veliki množini vode vsa ta perasa dobro splakniti, ker se jih rad drži pesek. Razne salate trebimo običajno na večje kosce, endivijo navadno na manjše. Pri kumarah in bučah je treba oba konca odstraniti, ker sta navadno trda, iz sadov pa odstraniti vse brazgotine.

Vprašanja iz zdravstva.

Odgovarja dr. M. Justin.

N. N. Že šesto leto bolehat na vnetju trebušne mreine, ki se Vam pri najmanjšem prehladu ali napornem delu ponovi. Mislili ste, da je vzrok te bolezni bilo prehlajenje; sedaj Vam je pa nekdo rekel, da je to od pretegnjenja trebušne mreine. Kaj da je res

od teh dveh reči? Veste, prehlajenje se velikokrat dela za vzrok raznim boleznim, obenem je pa tudi napor istotako krivec. Lahko pa oba skupaj pri ljudeh, ki so disponirani baš za to obolenje, istočasno nastopata; toda pravi vzrok ni ne eno, ne drugo. Navadno je vnetje trebušne mreine v zvezi z vnetjem tudi drugih mren v telesu. V tem primeru je to specifično obolenje v zvezi s tuberkulozo. Vendar je v nekaterih primerih zlasti vnetje trebušne mreine povzročeno po udarcu, torej tudi po pretegnjenju ali pa vsled kakega vnetja v trebušnih organih (slepč, jajčnjaki, itd.). Najprej je treba vedeti, kaj je pri Vas prav za prav vzrok vnetju trebušne mreine, in če je res vnetje trebušne mreine, to Vam bo povedal le po preiskavi zdravnik. Domače zdravilo torej potem pride na red, ko se določi, ali je in kaj je z Vami.

Pri vnetju, kjer je podlaga tuberkuloza, se nabira voda, je temperatura nekoliko povečana in so še drugi znaki po telesu, ki govorijo za tuberkulozo. V tem primeru Vam bo solnce koristilo, samo pravilno in po navodilu ga morate uporabljati. (Solčne kopeli in ležalne kure po 5 minut, nato vsak dan po 5 minut več, dvakrat na dan in vedno obračanje in isto tako dolgo ležanje nato v senci.) Solnčenje je treba pravilno izvajati, sicer imaš le škodo od tega. Z vročino nad 37° C sploh ne smemo hoditi na solnce, da bi se solnčili. Vnetje trebušne mreine brez vode ima navadno druge vzroke. Potenje pri tuberkuloznem vnetju trebušne mreine je navadno, kot pri vsaki tuberkulozi, vendar ne mislite si, da gre s tem nesnağa iz telesa, kakor da bi s tem šla bolezen iz bolnika; ne, to je en znak tuberkuloze ravno, da se človek poti zlasti zvečer in ponoči in da se hitro utruji. Zato je zdravnik, ki Vas je zdravil, hotel Vam le olajšati stanje, če Vam je dal zdravilo zoper preveliko in mučno potenje. Injekcij pa da se bojite. Veste kaj, tudi injekcije so včasih potrebne. Vesten zdravnik pa bo že gledal, da telo od tega ne bo imelo škode in da ne bo doze injekcije tako zvišal, da bi Vam škodovalo.

Metka. Rdečica v obrazu in vratu, pa tudi na rokah dobite pri pogovoru s kakšno osebo, ali če se kaj prestrašite. To smo že obravnavali v »Vigredi«. Preglejte številke »Vigredi« za nekaj let nazaj v zdravstvenih odgovorih, pa boste našli odgovor na Vaše vprašanje.

Marija. Stara ste 20 let in se ne počutite prav zdrava in stemni se Vam velikokrat pred očmi; veliko sape imate, če hitro hodite, roke pa da se Vam tresejo. Na zunaj izgledate lepo in zdravo, to Vas muči in se počutite zelo nesrečno radi tega. Na to Vam odgovarjam sledeče: Morda ni nič posebnega potrebno, razen to, da se z delom ne trudite preveč, če bi Vam pa le ne bilo zdržati, pa si pustite pregledati enkrat srce po vestnem zdravniku.

Kuhinja.

Zajčja pečenka. Ko smo zajca dejali iz kože, mu odstranimo prednje noge, vrat z glavo vred, prav tako tudi prsa in drob, odrežemo še stegna od hrbta. Nekatere gospodinje imajo navado, da položijo zajčje meso za par dni v kislno mleko, kar da mu odvzame divji okus. Za zajčjo pečenko porabimo navadno le boljše dele, t. j. hrbet, stegna in pleča. Vse to je treba temeljito oprati in odstraniti še tanko kožico, dobro osoliti, pretakniti s prekajeno slanino. Zelo upoštevan je zajec, pečen v sirovem maslu. Za vse naštete dele zajca je treba $\frac{1}{4}$ kg presnega masla. Vložiti je treba v vroče maslo, večkrat obrniti in polivati, da je lepo temno, rumeno. Paziti pa je treba, da se maščoba ne zapali in počrni, zato je večkrat treba priliti nekoliko vrele vode ali juhe. Ko je meso mehko, odvzamemo nekoliko maščobe, ki jo lahko porabimo za kako drugo omako, v ostalo pa denemo približno osminko litra kisle smetane. V tej omaki pečemo med pridnim polivanjem še toliko časa, da je mehko. Na isti način kakor prej opisanega divjega zajca, pripravimo tudi domačega zajca.

Ostale dele, ki jih odstranimo, pa tudi drob, pripravimo na ta-le način: Vse dobro operemo in kuhamo v vodi, ki smo ji pridejali nekoliko kisa, soli, čebule, par naželjnovih šibic, popra in lavorjev list. Medtem ko se vse to kuha, pripravimo v drugi posodi omako: v masti ali presnem maslu zarumenimo čebulo in 2—3 žlice moke, kar zalijemo z juho, v kateri se kuha zajčje meso. Ko je meso mehko, ga vzamemo iz lonca, nekoliko ohladimo, odstranimo kosti, meso zrežemo na drobne kocke in stresemo v omako, kar potem še lahko okisamo. Zraven damo makarone, široke rezance, krompirjeve svaljke ali žličnike.

Telečja pljuča zrežemo na večje kose, jih operemo in kuhamo v slani vodi, ki smo ji pridejali lavorjev list, par zrnč popra in nekoliko čebule, 1— $\frac{1}{2}$ ure. Med tem časom pripravimo iz 4—5 dkg masti (ali presnega masla) in 2 žlic moke svetlo prežganje, ga zalijemo z juho, v kateri so se pljuča kuhala. Kose pljuč vzamemo iz juhe, jih nekoliko ohlajene zrežemo na drobne kocke ali rezance in jih denemo v omako, ki jo potem okisamo z 2—3 žlicami kisa, po potrebi dosolimo in primerno popopramo. — Zelo nasitna jed z žličniki ali krompirjevimi svaljki. — Na isti način lahko pripravimo svinjska pljuča, ako vseh ne porabimo za drobne klobase.

Slaščica. 6 jajc, 6 žlic sladkorne moke, 6 žlic zemeljnih drobtinic, pest zmletih orehov. Rumenjak in sladkor mešaj $\frac{1}{2}$ ure; potem prideni drobtine, orehe in sneg, zmešaj in spravi v pripravljeno obliko (tudi kozico) in peči $\frac{3}{4}$ ure.

Kislo zelje.

Kislo zelje — pastorka med hranili, eno izmed tistih, ki se ga drži nekaj proletarski vonj in ki mu na gosposki mizi le redkokdaj privoščijo prostor. Tuji govore pri nas o kislmem zelju kot o narodni jedi, h kateri spadajo ajdovi žganci ali pa pristne kranjske klobase. Seveda vsa ta nacionalna jedila niso posebno gosposka in vendar je kislno zelje že izvršilo važno kulturno nalogo. Pa gledamo in začudeno vprašamo: kakšno kulturno nalogo? Naše preprosto kislno zelje? Pri tem bi lažje mislili, da je izvršilo svojo nalogo poleg reberc, kranjskih klobas in podobnega, toda kulturno nalogo? Ne, to pa ne. In vendar je to resnica, kakor so dokazale znanstvene preiskave v zadnjem času.

Kislo zelje je pod vplivom mlečne kisline nastala oblika surovega zelja, ki je zelo dolgo časa uporabna. Lahko trdimo, da je to najstarejše konzerviranje sočivja. Neki pisatelj 18. stoletja imenuje zelje »najprijetnejšo in najnavadnejšo jed Nemcev«, vendar je bilo in je še danes razširjeno od Anglije in Francije do Rusije, od najsevernejših dežel do najjužnejših.

Poleg krompirja, ki je prišel mnogo pozneje k nam, je kislno zelje za podeželsko prebivalstvo že od nekdaj najvažnejša rastlinska jed v zimskem času in je še danes. Tirolski zdravnik Hipolit Guarinonius piše v svojem higijenskem delu iz leta 1610, da je kislno zelje najzdravejša in zdravje najbolj pospešujoča jed. Gotovo ni mislil pri tem na njegovo redilnost, kajti že takrat so vedeli, da sočivje ni redilno; ampak zdravo. Iz raznih zdravniških opazovanj so tedaj vedeli, da je ta jed zdrava in so znali to okolnost tudi ceniti, mnogo bolj kot v poznejših letih. Danes pa vemo natančno, v čem je skrivnost njegove posebnosti: rudninske snovi so v njem razpuščene, poleg tega pa tudi še gotova vrsta vitaminov, zlasti pa onega vitamina, ki preprečuje skorbut. Kislo zelje je bilo v prejšnjih časih poleg krompirja najvažnejši nosilec tega vitamina v zimskem času, ko so vsa druga rastlinska hranilna sredstva že porabljena. Poleg tega je kislno zelje izvršilo važno nalogo, kulturno nalogo, o kateri smo poprej pisali, ko je nekdaj na jadrnicah, ki so se vozile po svetovnih morjih, obvarovalo mornarje pred to težko boleznijo, ko so bili namreč na svojih dolgih potovanjih navezani izključno le na konzervirano mesno hrano.

Skorbut je bolezen, ki povzroča krvavitve, gnojivte in oteklino na dlesnih, kakor tudi splošno obolenost celega telesa, ki tedaj, ako ni možna izprememba v hrani, prav zaradi pomanjkanja prej imenovanega vitamina, konča s smrtjo. V tej težki obliki sicer v današnjih časih ne nastopa več. Od 15. do 18. stoletja pa je nastopala ta bolezen pri trgovski in vojni mornarici raznih narodov

prav pogosto. Pred tri sto leti, tako poroča n. pr. sir Rihard Haukinns, da so v dveh desetletjih izgubili zaradi te bolezni 10.000 mornarjev. Vasco da Gama je izgubil pri svojem raziskovalnem potovanju l. 1497 do 1499 nič manj kot 100 mornarjev od 160, ki so se ob začetku potovanja vkrcali na njegove ladje. V vojnah proti Franciji in Spaniji je angleška mornarica izgubila več vojšta zaradi skorbuta, kakor pa zaradi vojске same. Stevilo teh primer bi se dalo še pomnožiti. V odredbi za zavarovanje proti poklicnim boleznim v Nemčiji še leta 1929 lahko čitamo med naštetimi boleznimi tudi skorbut.

V drugi polovici 18. stoletja so spremenili oskrbovanje angleške mornarice, ki so jo skoraj 100 let prehranjevali brez vsake izpremembe s prepečencem, govedino, svinjino, graham, maslom in sirom. Tudi druge mornarice so stopile na isto pot in tako je ta težka in usodna bolezen skoraj izginila. Znano je, kakšne važne posle so oskrbovale pri tem limone in pomaranče. Holandskim mornarjem, ki so se vozili v Vzhodno Indijo, so bile že davno znane kot sredstvo proti skorbutu in so bile po mornariškem ukazu iz l. 1795 najvažnejši sestavni del za prehrano. Iz raziskovalnih del mornariških zdravnikov Jamesa Lind in Gilberta Blanea iz let 1757 do 1788 je razvidno, da je kislno zelje in pozneje tudi krompir pri preganjanju skorbuta na enak način sodelovalo. Tudi tu so bili Holanci učitelji. Na njihovih ladjah, ki so jih veskozi dobro oskrbovali s kislim zeljem, se je ta bolezen le redko kdaj pojavila. Največ pa so pripomogle izkušnje, ki jih je napravil Cook na svoji poti okoli sveta 1772 do 1775. Zgodovina pravi, da je »nezaslišana primera«, da je vseh 119 mož, ki so ga spremljali na njegovi poti tri leta in 16 dni, vse zdrave pripeljal domov. Le enega, že bolnega moža, mu je pobrala jetika, niti enega pa skorbut. V Cookovem poročilu, ki ga je podal Royal Society v Londonu in ga je mornariški zdravnik Pringle pojasnil in potrdil, pripisuje tak uspeh izključno zdravstvenemu pomenu kislega zelja. Isto poudarja njegov nemški sopotnik John Reinhold Forster. 60 sodov so ga vzeli s seboj, en do dvakrat na teden je vsak mož dobil 1 funt kislega zelja, ki je do konca potovanja ostalo nepokvarjeno.

Na podlagi teh poizkušenj je dal leta 1782 mornariški predstojnik sir Charles Douglas ukaz, vsakemu mornarju 4 do 5 krat na teden oddati primerno množino surovega kislega zelja in sicer na mesne dni z govedino po 2 funta, kadar pa so imeli svinjsko

meso pa 4 funte. Tudi one dni, ko je bila prehrana iz graha, je bilo treba dodati tej hrani kislega zelja in sicer, kakor je bilo v povelju izrečno izraženo, neumitega, neopraneга, kar je še danes važno dietetsko pravilo. Da je imela angleška mornarica dovoljno zalogo kislega zelja, so se tedaj v Londonu ustanovile posebne manufakture za kislno zelje.

Te obširne praktične izkušnje, ki jih dopolnjujejo tudi preizkušnje na suhem, zlasti v Rusiji, so privedle tudi norveška raziskovalca Holsta in Fröhlicha (1912), da sta o pomenu in obvarovanju skorbuta vso zadevo postavila v novo luč. Pri svojih poizkusih na živalih sta ugotovila, da sok zelja (kapusa) ni izgubil svojih preventivnih lastnosti pri kuhi, če so mu pridejali nekoliko kisline. Ta kislina je najbrže tudi, ki v citroninem soku obvaruje vitamin pred uničenjem po toploti. Isto smemo pričakovati tudi od kislega zelja, ki je tako bogato na mlečni kislini. Čudno je le, da je sodobno raziskovanje vitaminov kislno zelje do danes zanemarilo. Če čitamo razna dela v tej smeri, le v malo katerem zapazimo tudi ime kislno zelje.

Seveda pa nam ni treba nobenih posebnih dokazov, saj so široki krogi ljudstva to stvar praktično zajeli. Profesor Hartmann je v novejšem času prvi pokazal zdravje pospešujoče lastnosti kislega zelja. Priporoča, naj bi bilo na jedilnem listu bolnikov, zlasti jetičnih. Prav tako priporoča kislno zelje kot uspešno sredstvo proti glistam. Seveda imajo pri vsem tem zdravniki glavno besedo. Zdrav človek pa, ki si želi zdravje ohraniti, naj si z rednim uživanjem kislega zelja to res zagotovi. Morebiti ima profesor Mečnikoff prav, ki kislno zelje priporoča kot najvažnejše sredstvo za podaljšanje življenja in trdi, da v onih pokrajinah Francije, kjer jedo mnogo kislega zelja, imajo tudi največ starih ljudi.

Tako je lahko kislno zelje, četudi ne posebno gosposka in elegantna »pomlajevalna kura«, ki se je morebiti tudi kdo izmed gospode poprime.

Previden sodnik. Pri zaslišavanju prič je vprašal sodnik neko gospo po starosti. Gospa pa ni hotela povedati tudi na ponovno vprašanje svoje starosti. Končno je vzel sodnik očala iz žepa, jih nataknil in začel gospo z zanimanjem ogledovati. Ko je prišel do prepričanja, da je stara kakih 45 let, se je obrnil k zapisnikarju: »Napišite torej 65 let!« To je takoj učinkovalo. Gospa je hitro odgovorila: »Stara sem 46 let.«

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. —

Uredništvo in upravništvo Masarykova cesta 12. palača Vzajemne zavarovalnice.

Odgovorna urednica: Poženek Zora.

Za Jugoslovansko tiskarao: Karel Čeč

5. pri shodih in sestankih Marijinih družb, vrtcev, krožkov itd.;
6. skupno naj se poje vedno tudi »Hvala večnemu Bogu« s pripadajočimi odgovori;
7. pri maši naj se polagoma uvede ljudsko petje, kakor je v posameznih cerkvah najbolj primerno.

Vigrednice in sploh vse katoliško žensko naj se s posebnim veseljem zavzame za to, da bo že itak znano cerkveno petje po naših cerkvah še lepše in da ga bo gojilo res vse ljudstvo.

Odgovori na vprašanja iz gospodinjstva.

Vigrednici Angeli B., ki je vprašala, kako naj hrani prašičevo pečenko v mrežici, da bi jo mogla rabiti šele o Veliki noči, odgovarja izkušena gospodinja: Če bo prašič zaklan šele v marcu, potem ni težko shraniti. Ako ima priliko oddati omenjeno pečenko v ledenico, ji bo ostala brez nadaljnega dva do tri tedne kakor sveža. Če pa bi morala pečenka čakati več mesecev, potem je potrebno, da jo opeče na polovico, potem pa spravi posodo za mast in jo vso zalije z razpuščeno mastjo. Na ta način bo ostala zelo dobra in okusna kakor sveža.

Vigrednici Angeli B. Prašičevo pečenko v mrežici, kolikor treba osolite ter jo lepo spečete kakor pač navadno pečenko, nato jo denite v primerno posodo, nanjo nalijte čiste masti toliko, da sega mast vsaj 1 cm nad njo, in dajte na hladen prostor. Ko se shladi, je treba posodo pokriti. Tako shranjena ostane sveža tudi do poletja. Kadar

jo rabite, jo vzemite iz masti in jo dajte za 10 minut v vročo peč; tudi mrzla je dobra.

Naročnici Bariki Š., ki je vprašala, kako naj hrani rezance, ki jih, kadar ima več časa, več in za dalje časa pripravi, odgovarja naročnica Magda O., da si jih pač lahko dobro posušene spravi v snažne in popolnoma suhe kozarce za kompot, ki naj jih dobro pokrije, da ne pride vlaga do njih, najbolje s steklenimi zamaški ter jih potem tudi shrani na suhem prostoru. Lahko jih seveda tudi hrani v pločevinastih škatlah, ki pa jih je treba prav tako hraniti na suhem mestu in vselej dobro zapreti.

Več naročnic se je obrnilo osebno in pisмено na uredništvo, naj Vigredina kuharica o priliki objavi v »Vigredi« približno mero dosedanjega poimenovanja v g in dkg. To danes tudi stori ponovno, četudi je že pred dvema letoma to objavila:

20 g presnega masla je polna velika žlica.

20 g moke je polna velika žlica.

35 g riža, ječmena je zvrhana velika žlica.

30 g zdroba je zvrhana velika žlica.

20 g kristal sladkorja je polna velika žlica.

20 g soli je polna velika žlica.

Krožnik za juho meri $\frac{1}{4}$ litra.

Kozarec drži $\frac{1}{10}$ litra.

Velika žlica drži $\frac{1}{50}$ litra ali 5 malih žličk.

Po teh podatkih lahko vsaka kuharica preračuna množino materiala in dodatkov za kuho po raznih zapisnikih, ki jih je »Vigred« že ali jih bo prinesla. Vigredina kuharica bo v bodoče vsekakor skušala, kolikor se bo dalo, poenostaviti zapiske, da bodo čim lažje razumljivi.

Vsekakor naj se čitateljice še večkrat oglašajo s podobnimi vprašanji. Vsaka pa naj tudi rade volje da na razpolago svoja izkustva vsem drugim.

Doma drugod

Materinski odseki Prosvetnih društev so, kakor je posneti iz nekaterih poročil, že prav lepo delovali. Prirejali so za matere poleg vzgojnih in gospodinjstkih predavanj tudi zdravstvena predavanja, ki so jih radevolje prevzeli zdravniki in zdravnice. Tudi za »Prvo pomoč«, ki jo letošnje poslovno leto Zenska zveza obravnava v svojih odsekih, se ti materinski odseki zelo zanimajo. Zeleti bi bilo, da k razgovorom in posvetovanjem v materinskih odsekih prav v vseh prosvetnih društvih prihajajo prav vse matere. Vsem prosvetnim društvom, ki imajo materinski odsek, pošlje Zenska zveza delovni načrt, kakor hitro ji to javijo.

Nemška zenska zveza (Frauenbund) poroča, da je imela 28. januarja v Aachenu zborovanje v okviru ženske politične izobrazbe. Razprave so bile nastopne: Avtoriteta in svoboda v dobi gibanja mas. Ideje

svobode in države v političnih gibanjih 19. in 20. stoletja. Pomen avtoritete in svobode v zgodovini in literaturi. Ustavno življenje kakor se zrcali v državni avtoriteti in v odgovornosti državljanov. Osebnostna svoboda, državna oblast in katoličanstvo. Zadnje razpravo je vodil univ. prof. dr. Steffes, ki smo ga slišali tudi v Ljubljani na zadnjem misijonskem kongresu.

Gospodar? Hišni gospodar: »Ali bo šla moja žena zdajle v mesto?« — Služkinja: »Da, v pol ure.« — Gospodar: »Ali kaj veste, če bom šel tudi jaz z njo?«

Sovladanje. »Kdo je prav za prav gospodar pri vas, ti ali tvoja žena?« — »V delu smo se porazdelili. Moja žena ukazuje otrokom, služkinji in psu, jaz pa imam v oskrbi zlate ribice v akvariju.«

KNJIGOVEZNICA

Jugoslovanske tiskarne

prej
K. T. D.

Crtalnica in tvornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Priporoča svojo stalno veliko zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka. Vstopnice za razne prireditve, blagajniški bloki i. t. d.

Kadar rabite novo pohištvo

ali strokovne nasvete o praktični opremitvi stanovanj, obrnite se zaupno na tovarno finega pohištva

Erman & Arhar Št. Vid

Tu dobite vsak čas moderne in solidne izdelke po konkurenčni ceni. / Načrti in strokovno mnenje brezplačno. / Ilustrirani katalog Din 30.— v znamkah. / Pišite še danes!

Ako gre za

zavarovanje

pride v poštev le

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Miklošičeva c. 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonove
2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih: posmrtninsko zavarovanje »Karitas«

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši domači slovenski zavarovalnici

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**Najmodernejša
grafika
Jugoslavije**